

საქმე №33/2-1-19

საქმე №33-31011-002299813

გ ა ნ ჩ ი ნ ე ბ ა

ს----- სახელით

31 მაისი, 2019 წელი

ქ. თბილისი

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს
ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატა

მოსამართლე - გ----- ტყავაძე

სხდომის მდივანი - რუსუდან ა-----შვილი

აპელანტი (მოსარჩელე) - ს----- ა----- ი----- ა-----ა

წარმომადგენლები - ქ----- ბ-----ი, მ--- გ-----ი

მოწინააღმდეგე მხარე (მოპასუხე) - ს----- კულტურული მემკვიდრეობის
დაცვის ეროვნული სააგენტო

წარმომადგენელი - ს----- ჩ-----ე

მოწინააღმდეგე მხარე (მოპასუხე) - ს----- განათლების, მეცნიერების,
კულტურისა და სპორტის სამინისტრო

წარმომადგენელი - მ----- ი-----ი

დავის საგანი - ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ - სამართლებრივი აქტების
ბათილად ცნობა

გასაჩივრებული გადაწყვეტილება - თბილისის საქალაქო სასამართლოს
ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2--- წლის 08 ნ-----ის გადაწყვეტილება

1.1. აპელანტის მოთხოვნა - თბილისის საქალაქო სასამართლოს
ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2--- წლის 08 ნ-----ის გადაწყვეტილების
გაუქმება და ახალი გადაწყვეტილების მიღებით სარჩელის დაკმაყოფილება

გასაჩივრებული გადაწყვეტილების დასკვნებზე მითითება:
გასაჩივრებული გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილი

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2---
წლის 08 ნ-----ის გადაწყვეტილებით ს----- ა----- ი----- ა-----ის
სარჩელი არ დაკმაყოფილდა.

დასკვნები ფაქტობრივ გარემოებებთან დაკავშირებით:

2.1. ს----- კულტურის, ძეგლთა დაცვისა და სპორტის მინისტრის 2--- წლის 3-
მ----- N----- ბრძანებით ს----- სსრ 1--- წლის კანონის „ისტორიისა და
კულტურის ძეგლების დაცვისა და გამოყენების შესახებ“ მოქმედების პერიოდში
ისტორიისა და კულტურის ძეგლებად გამოცხადებული ობიექტებისათვის
კულტურის უძრავ ძეგლის სტატუსის მინიჭების შესახებ“ დანართში (148
ფურცელი) ჩამოთვლილი ობიექტები შეტ--ილი იქნა უძრავი ძეგლების
სახელმწიფო რეესტრში და მიენიჭა უძრავი ძეგლის სტატუსი. (რიგითი ნომერი 2-
96 ა----- ს-----, აგებული VI საუკუნეში, სოფელი დ---- ა-----, მიდამოები).

2.2. ს----- კულტურის, ძეგლთა დაცვისა და სპორტის სამინისტროს 2--- წლის
25 მაისის გაერთიანებული კომისიის სხდომის ოქმის მიხედვით, კომისიამ
განიხილა ყოვლადწმინდა ღვთისმშობლის მიძინების სახელობის ა----- ს-----
დედათა მონასტრის განვითარების კონცეფცია და დაასკვნა, რომ კომისიის
საერთო აზრით განსახილველად წარდგენილ კონცეფციაზე სამოქმედო გეგმად
ეტაპობრივად დამუშავებისთვის მუშაობა მისაღები იყო. წარდგენილი პროექტი
ხელს შეუწყობდა ხეობის განვითარებას.

2.3. ს----- პრეზიდენტის 2--- წლის 07 ნ-----ის N--- ბრძანებულებით
„კულტურის ზოგიერთი უძრავი ძეგლისათვის ეროვნული მნიშვნელობის კატეგ----
-ის მინიჭების შესახებ“ ცვლილება იქნა შეტ--ილი ს----- პრეზიდენტის 2013
წლის 10 ი-----ის N563 ბრძანებულებით და „კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის
შესახებ“ ს----- კანონის მე-1- მუხლის მე-4 პუნქტის შესაბამისად,
კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის კომისიის რეკომენდაციის საფუძველზე,
კულტურის უძრავ ძეგლებს მიენიჭა ეროვნული მნიშვნელობის კატეგ-----ა - ა-----
ს-----, აგებული VI საუკუნეში, მდებარე გ-----ს მუნიციპალიტეტი სოფელი დ---- ა-----
- მიდამოები.

2.4. სსიპ ს----- კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს
ურბანული მემკვიდრეობის სექციის 2--- წლის 2- ი-----ის N- სხდომის ოქმის
მიხედვით, სექციამ განიხილა ა----- ს-----ს მიმდებარე ტერიტორიაზე დედათა
მონასტრის მშენებლობის საკითხი და დაასკვნა, რომ მომხდარიყო ტერიტორიის
არქეოლოგიური შესწავლა და ექსპერტთა მითითებებისა და შენიშვნების

მიხედვით პროექტის კორექტირება, უნდა წარდგენილიყო საპროექტო დოკუმენტაცია სრულად.

2.5. 2--- წელს მომზადებული „ა----- ს-----ს“ და მონასტრის ტერიტორიის საინჟინრო - გეოლოგიური კვლევის შედეგებით დგინდება, რომ ა----- ს----- მდებარეობს 9 ბალიან სეისმურ ზონაში. გა-----ანების მიზეზების კვლევის შედეგად დადგინდა შემდეგი: ადგილის გეოლოგიური აგებულებიდან და ჰიდროგეოლოგიური პირობებიდან გამომდინარე გრუნტის წყლის სარკიდან ტენის კაპილარული აზევება კედლებში არ არის შესაძლებელი; „ა----- ს-----ს“ განთავსების ადგილზე ფუძე გრუნტების ბუნებრივი ტენიანობა, თუ არ ჩავთვლით სახურავიდან ჩამონადენი წვიმისა და თოვლის დნობით წყლით მათ ჭარბ გა-----ანებას, სეზონის მიხედვით უმნიშვნელოდ იცვლება. გრუნტების ბუნებრივი ტენიანობა არ არის მაღალი (ეკლესიის შ---- სივრცეში იატაკის ფილების ქვეშ გრუნტი ზედა ჰორიზონტში პრაქტიკულად გამომშრალია), რის გამოც ეს ფაქტორი კედლების მოხატულობის დაზიანების მიზეზად არ უნდა იქნეს განხილული. ნაგებობის დანესტიანების მიზეზად კედლებსა და იატაკზე ჰაერიდან წყლის ორთქლის კონდენსაცია და კედლების შეღწევადი - წვიმის და თოვლის დნობის წყლით გა-----ანებაა, რისი მიზეზიც საწვიმარის გაუმართაობაა. გვერდობზე ჩამონადენი წვიმის წყლისა და თოვლის დნობის ზედაპირული ნაკადები და ნაპრალებში ჩაჟონილი წყალი „ა----- ს-----ს“ ქვეშ, კლდოვანი ქანის და ყორე ქვის კედლის კონტაქტის ზონაში, ხვდება რა დაბრკოლებას ეს უკანასკნელის სახით ვერ ასწრებს დრენირებას, რის შედეგადაც ყორე ქვის საძირკველი აღნიშნულ ზონაში პერიოდულად ჭარბტენიან გარემოში ექცევა - გაწყლოვანებულია. აღნიშნული პროცესი გრძელვადიან პერსპექტივაში კიროვანი დუღაბის გამოტუტვის და მექანიკური გამორეცხვის გამო საფრთხის შემცველია. კედლის ხელოვნური პერფორაციის შედეგად დრენირების პირობები გაუმჯობესებულია, თუმცა გატარებული ღონისძიება არ არის საკმარისი და დამატებითი სამუშაოების ჩატარებას საჭიროებს; ნაგებობის ჩრდილოეთ პერიმეტრზე ფერდობიდან ჩამონადენი ნაკადისაგან საძირკველის დასაცავად აუცილებელია ჰიდროსაიზოლაციო სამუშაოების გაგრძელება.

2.6. 2--- წელს მომზადებული იქნა ა----- ს-----ს ღვთისმშობლის მიძინების დედათა მონასტრის ტერიტორიის ისტორიულ-არქეოლოგიური კვლევა და რეკომენდაციები. აღნიშნულით დგინდება, რომ წარდგენილი პროექტი, ფაქტიურად 2--- წლისა და 2--- წლის შესაბამისი კომისიის მიერ გამოთქმული მოსაზრებების გათვალისწინებით შეიქმნა, რომლის ძირითად დასაბუთებასაც ისტორიულად არსებული და არქეოლოგიური გათხრებით დადასტურებული მასალა იყო. აღნიშნული გარემოებები იძლევა იმის შესაძლებლობას, რომ სამონასტრო კომპლექსის გასააქტიურებლად საჭირო ახალი ნაგებობები, სწორედ ისტორიულად არსებულ საფუძველზე განთავსდნენ. პროექტი ითვალისწინებს ს--- --ს დედათა მონასტრის ფუნქციონირებისათვის მინიმალურად საჭირო სათავსოების განთავსებას ა----- ს-----ს სამი მხრიდან შემოზღუდული გალავნის

ზედა, ჩრდილოეთ ზღუდესა და შუა გალავანს შორის არსებულ ტერიტორიაზე. ასევე გაცემული იქნა პროექტირებისას გასათვალისწინებელი რეკომენდაციები. რეკომენდაციები მომზადებული იქნა ხელოვნებათმცოდნე თ- ღ-----ს მიერ.

2.7. 2--- წელს მომზადებული ს----- საპატრიარქოს გ-----სა და ა----- ეპარქიის ხუროთმოძღვრების, სახვითი ხელოვნების და რესტავრაციის სამსახურის გ-----ს მუნიციპალიტეტის, სოფელი ა-----, ს-----ს მამათა მონასტრის საეპისკოპოსო სახლის, სენაკებისა და კარიბჭის პროექტის არქიტექტურული ნაწილი 2--- წლის 03 ა----- შეთანხმებულია ს----- საპატრიარქოს საეკლესიო ხუროთმოძღვრებისა და ხელოვნების საბჭოსთან, რაც დასტურდება შესაბამისი ბეჭდით-

განმარტებითი ბარათით დგინდება, რომ ძველი ქართული ხუროთმოძღვრების შესანიშნავ ნიმუშს - ა----- ს-----ს ტაძარს (VII ს) განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს ს----- კულტურულ მემკვიდრეობაში, ა----- ს----- მდებარეობს ისტორიულ შ---- ქართლში, თ----- ჩრდილო კალთაზე. მდ. მ-----ის მარჯვენა შენაკადის - მდინარე ტ---ს ვიწრო ხეობის შუა წელზე, ქ. გ-----დან 12 კმ. მანძილზე სოფელ ა-----ი. ღვთისმშობლის მიძინების სახელობის ცენტრალურ-ჯვარ-გუმბათოვანი ტაძარი მ-----ის ჯ-----ს ხუროთმოძღვრული ანალოგიაა, მაგრამ მდინარე ტ---ს ულამაზეს ხეობაში მისი მდებარეობით, რელიეფებით, ლაპიდარული და ფრესკული წარწერებით, მასში დაცული ფეოდალური ხანის უბრწყინვალესი კედლის მხატვრობით, იგი ქართული კულტურის გამორჩეული ძეგლია.

სრულიად ს----- კ-----, 2--- წლის 21 მ----- ბრძანებით, ა----- ს-----ში განახლდა სამონასტრო ცხოვრება. ამ გადაწყვეტილებას წინ უძღოდა ს-----ა და გ-----ს ეპისკოპოსის ა----- გ-----ს ინიციატივით წარმოებული აღმშენებლობითი ღონისძიებები, რამაც საეპარქიო ინფრასტრუქტურის განვითარების წინაპირობა შექმნა. ეპარქიის საზღვრებში არსებულ ათობით ეკლესიას ჩაუტარდა სარესტავრაციო, გამაგრებითი და აღდგენითი სამუშაოები. მრავალთაგან უმნიშვნელოვანესია 2002 წლის 19 ს-----ს ა----- დედათა მონასტრის დაფუძნება, რომელიც მდებარეობს ა----- ს-----დან ორიოდ კილომეტრზე, ღვთისმშობლის მცირე გუმბათოვან ეკლესიასთან (კ----- ერისთავების - ბ----- კარის ეკლესია).

2001-2--- წლების განმავლობაში ეპარქია, საპატრიარქოს ხუროთმოძღვრების ცენტრთან და კულტურის სამინისტროსთან ერთად შეთანხმებულად ახორციელებდა ა----- ს-----ს სარეაბილიტაციო სამუშაოებს: 1.გალავნის კარიბჭესთან მცირე საცხოვრებელი სენაკის მშენებლობა; 2.ტაძრის სახურავის ლორფინის საფარის შეკეთება (ღარების კირხსნარით ამოგოზვა); 3.სუბსტრუქციის სამხრეთ-აღმოსავლეთი დაზიანებულ უბანზე და ტაძრის

ირგვლივ მთელ პერიმეტრზე წყლის ამრიდი დროებითი გადახურვის მოწყობა. სუბსტრუქციის აღდგენის პირველი ეტაპი განხორციელდა ამერიკის საელჩოს დაფინანსებით- შემდგომი სარეაბილიტაციო ღონისძიებები: ტაძრის ირგვლივ სარინელის მოწყობის, დაზიანებული-დაშლილი ქვების ამოცვლის, მიწის მოხსნისა და დასავლეთის ტერასების რეაბილიტაციის ფიზიკური სამუშაოები შესრულდა ს----- კულტურის სამინისტროსა და ს-----ა და გ-----ს ეპარქიის წილობრივი დაფინანსებით- ეპარქიის დაკვეთით განხორციელდა ა----- ს-----ს ტერიტორიის ტოპო-გეოდეზიური გადაღება.

ს----- კათოლიკოს პატრიარქის ა----- ს-----ს მონასტრის აღდგენის ბრძანების შემდეგ ეპარქიის ხუროთმოძღვრების სახვითი ხელოვნების და რესტავრაციის სამსახურის მიერ დამუშავდა ს-----ს მონასტრის განვითარების კონცეფცია. 2005 წლიდან დაწყებული პროექტის არქიტექტურული ნაწილი სხვადასხვა დროს განიხილებოდა საპატრიარქოს ხუროთმოძღვრების ცენტრში და იმჟამინდელი კულტურის, ძეგლთა დაცვისა და სპორტის სამინისტროში. გამოთქმული შენიშვნების გათვალისწინებით, ეპარქიის დაკვეთით 2--- წელს ჩატარდა ტერიტორიის გეოლოგიური კვლევა და მომზადდა კვლევის ანგარიში და რეკომენდაციები (ხელმძღვანელი, ინჟინერ-გეოლოგი ი---- ჩ----ე), დასკვნის ეგზემპლარი გადაცემული აქვს კულტურული მემკვიდრეობის ეროვნულ სააგენტოს, ასევე 2--- წლის ი----ში განხორციელდა ცენტრალური ტაძრის ჩრდილოეთ ბაქანზე საკვლევი უბნის არქეოლოგიური კვლევა და მომზადდა ანგარიში (ხელმძღვანელი, ისტ. მეცნიერებათა დოქტორი, გ----- მ-----ე). ა----- ს-----ს მონასტრის განახლება ერთიანი კომპლექსური პროგრამის ნაწილ---, რაც გულისხმობს ტ--ის ხეობის ეკლესია-მონასტრების ნაგებობათა ეტაპობრივ რეაბილიტაციას და სამონასტრო მოღვაწეობის მთელი სისრულით აღდგენა-განვითარებას.

პროექტი ითვალისწინებს ადრე გამოთქმულ შენიშვნებსა და რეკომენდაციებს სამონასტრო ინფრასტრუქტურისათვის საჭირო ნაგებობების მოცულობების არსებულ გარემოსთან თავსებადი მასშტაბის, გეგმარების, არსებულ რელიეფზე ორგანულად მორგების, სამშენებლო მასალების შერჩევის, კედლის წყობის ხასიათის და ფერის, გადახურვების საფარის მოწყობის და სხვა არქიტექტურული ელემენტებისა და მხატვრული საკითხების თაობაზე.

ა----- ს-----ს სამონასტრო ცხოვრების განახლება-ამოქმედება განაპირობებს მისი სრულყოფილი ფუნქციონირებისათვის საჭირო და შესაბამისი არქიტექტურული გარემოს შექმნის აუცილებლობას. ეს შესაბამისად გულისხმობს მონასტრის წევრთა საცხოვრებელი, საყოფაცხოვრებო, კულტურული და სამეურნეო სათავსოების აშენებას.

გამომდინარე ს-----ს განსაკუთრებული არქიტექტურულ-მხატვრული

მნიშვნელობიდან, ჩამოყალიბებული სივრცითი გარემო გამორიცხავს კომპლექსში ახალი, შეუსაბამო მსხვილმასშტაბიანი მოცულობების და აქცენტების შეტ---ს. წარდგენილი პროექტის ამოსავალი პოზიციაა ს-----ს ტაძრისა და მიმდებარე ლანდშაპტური გარემოს ჩვენამდე მოღწეული ორგანული მთლიანობის მაქსიმალური შენარჩუნება.

მონასტრის ინფრასტრუქტურისათვის გათვალისწინებული ნაგებობები განთავსდება კომპლექსის ისეთ პერიფერიულ ზონებში, რომლებიც ვიზუალურად ნაკლებად კითხვადია, არ არღვევს ჩამოყალიბებულ სილუეტს, არ შეაქვს დისონანსი კომპლექსის კომპოზიციურ, მოცულობით-სივრცით სტრუქტურაში.

ამ მიზნით ჩატარდა კომპლექსის ფოტოფიქსაცია ტაძართან მისასვლელი ყველა ძირითადი გზიდან, თუ საფეხმავლო ბილიკიდან. დადგინდა ხედვის მნიშვნელოვანი არეები და კუთხეები, რაზეც დაეყრდნო საპროექტო მოცულობების პარამეტრების განსაზღვრა (საკონტროლო "წითელი ხაზები").

წარდგენილი პროექტი არის ა----- ს-----ს სამონასტრო კომპლექსის პერსპექტიული განვითარების კონცეფციის ერთი შემადგენელი ნაწილი და განიხილავს მხოლოდ საეპისკოპოსო სახლის, სენაკების და კარიბჭის მოწყობას.

2.8. ამონაწერით საჯარო რეესტრიდან (მომზადების თარიღი 2----- წელი) დგინდება, რომ გ-----ს რაიონის სოფელ ა-----ი მდებარე უძრავი ქონებისა და მასზე განთავსებული შენობა-ნაგებობის მესაკუთრეს წარმოადგენს ს----- საპატრიარქოს გ-----სა და ა----- ეპარქია. ნაკვეთის მახასიათებლებია: ნაკვეთი საკუთრების ტიპი: საკუთრება; ნაკვეთის დანიშნულება: არასასოფლო-სამეურნეო; დაზუსტებული ფართობი: 10052 კვ.მ.; შენობა-ნაგებობის ჩამონათვალი: შენობა N01-ტაძარი, შენობა N02 - დამხმარე. საკადასტრო კოდი: 6----- უფლების დამდგენი დოკუმენტი: ს----- საპატრიარქოს გ-----სა და ა----- ეპარქიის 2--- წლის 20 ი-----ის N--- მომართვა.

2.9. ს----- საპატრიარქოს გ-----სა და ა----- ეპარქიის მიტროპოლიტმა ა----- გ-----მ 2--- წლის 1- ი-----ს N--- წერილით მიმართა ს----- კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს გენერალურ დირექტორს და ითხოვა ფიზიკური სამუშაოების ნებართვის გაცემა „გ-----სა და ა----- ეპარქიაში ეკლესია-მონასტრების აღშენების, სიწმინდეების დაცვის და რესტავრაციის ფონდის“ სახელზე. წერილში განმარტებული იქნა, რომ გ-----ს მუნიციპალიტეტის გამგეობას დაგეგმილი ჰქონდა გ-----სა და ა----- ეპარქიაში არსებული, დაზიანებული საეკლესიო ნაგებობების გადაუდებელი სარეაბილიტაციო სამუშაოების ეტაპობრივი ფინანსური უზრუნველყოფა. შეჩერებულ სამ სარეაბილიტაციო საეკლესიო ობიექტზე ჩასატარებელი იყო შემდეგი სამუშაოები: ა----- ს-----ს მონასტრის კუთვნილი ტერიტორიის გზისპირა ზღუდე-გალავნის და

კარიბჭის მოწყობა.

2.10. სსიპ საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს ადრექრისტიანული და შუასაუკუნეების კულტურული მემკვიდრეობის უძრავ ძეგლთა სექციის 2--- წლის 24 ა----- N-- სხდომის ოქმის მიხედვით, სექციამ განიხილა გ-----ს მუნიციპალიტეტი, ა----- ს-----ს მონასტერი, საეპისკოპოსო სახლის, სენაკებისა და კარიბჭის პროექტი. მანვე დაადგინა, რომ პროექტს მიეცა დადებითი შეფასება. გალავნის კედლები ნაკლებ იყოს დატეხილი რელიეფის გათვალისწინებით-

2.11. ს----- კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს გენერალური დირექტორის 2--- წლის 2- ს-----ის N---- ბრძანებით გაიცა კულტურული მემკვიდრეობის უძრავ ძეგლთა სამუშაოების ნებართვა გ-----ს მუნიციპალიტეტში, ა----- ს-----ს მონასტრის ტერიტორიის რეაბილიტაცია-ადაპტაციაზე: საეპისკოპოსო სახლის, სენაკებისა და კარიბჭის მოწყობაზე (საფუძველი - ს----- საპატრიარქოს გ-----სა და ა----- ეპარქიის მიტროპოლიტი ა----- გ-----ს 2--- წლის 1- ი-----ის N--- (შემ: N-----) წერილი, ს----- საპატრიარქოს საეკლესიო ხუროთმოძღვრებისა და ხელოვნების საბჭოს 2--- წლის 03 ა----- შეთანხმება).

2.12. 2--- წლის 2- ს-----ს გაიცა კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლზე სამუშაოების სანებართვო მოწმობა N----- ნებართვის მფლობელია - გ-----სა და ა----- ეპარქიაში ეკლესია-მონასტრების აღშენების, სიწმინდეების დაცვისა და რესტავრაციის ფონდი.

სამართლებრივი საფუძველია - ს----- საპატრიარქოს გ-----სა და ა----- ეპარქიის მიტროპოლიტის ა----- გ-----ს 2--- წლის 1- ი-----ის N--- (შემ: N-----) წერილი, ს----- საპატრიარქოს საეკლესიო ხუროთმოძღვრებისა და ხელოვნების საბჭოს 2--- წლის 03 ა----- შეთანხმება და ს----- კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს გენერალური დირექტორის 2--- წლის 2- ს-----ის N---- ბრძანება. სანებართვო ობიექტია - კულტურული მემკვიდრეობის უძრავი ძეგლი - გ-----ს მუნიციპალიტეტი, ა----- ს-----ს მონასტერი. შესასრულებელი სამუშაო - გ-----ს მუნიციპალიტეტში, ა----- ს-----ს მონასტრის ტერიტორიის რეაბილიტაცია-ადაპტაცია: საეპისკოპოსო სახლის, სენაკებისა და კარიბჭის მოწყობა. სამუშაოთა შუალედური ანგარიშის წარდგენის ვადა - 2--- წლის 3- ნოემბერი; 2--- წლის 3- ი-----; 2--- წლის 3- ნოემბერი; 2--- წლის 29 ი-----ი. ნებართვის მოქმედების ვადა - 2--- წლის 2- ს-----ის 2--- წლის 3- ნ-----ამდე, საბოლოო ანგარიშის წარდგენის ვალდებულებით-

2.13. გ-----სა და ა----- ეპარქიაში ეკლესია-მონასტრების აღშენების, სიწმინდეების დაცვისა და რესტავრაციის ფონდის 2--- წლის 12 დეკემბრის N-- წერილით ს-----

---- კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს გენერალურ დირექტორს ეცნობა, რომ დაუფინანსებლობის გამო, გ-----ს მუნიციპალიტეტში, ა---
--- ს-----ს მონასტრის ტერიტორიის რეაბილიტაცია-ადაპტაცია: საეპისკოპოსო სახლის, სენაკების და კარიბჭის მოწყობის სამუშაოები (სანებართვო მოწმობა N-----
----) არ დაწყებულა, რის გამოც ვერ იქნა წარდგენილი შუალედური ანგარიში და ფინანსური უზრუნველყოფის გარკვევისა და ძეგლზე ფიზიკური სამუშაოების დაწყების შესაბამისად ეცნობებოდა დამატებით-

გ-----სა და ა----- ეპარქიაში ეკლესია-მონასტრების აღშენების, სიწმინდეების დაცვისა და რესტავრაციის ფონდის 2--- წლის 03 ი-----ის N-- წერილით ს----- კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს გენერალურ დირექტორს გაეგზავნა გ-----ს მუნიციპალიტეტში, ა----- ს-----ს მონასტრის ტერიტორიის რეაბილიტაცია-ადაპტაცია: საეპისკოპოსო სახლის, სენაკების და კარიბჭის მოწყობის სამუშაოთა (სანებართვო მოწმობა N-----) შუალედური ანგარიში. ასევე ეცნობა დამატებით, რომ დაუფინანსებლობის გამო ვერ მოხერხდა დროულად პროექტით გათვალისწინებული სამუშაოების დაწყება. გ-----ს მუნიციპალიტეტის მეშვეობით დაფინანსების პრობლემა მოგვარებული იქნა და დაწყებული მოსამზადებელი სამუშაოები: დასაწყობდა სამშენებლო მასალა, მომზადდა ტერიტორია და საძირკვლის კონტური, აღნიშნულს ერთვოდა ფოტო მასალა.

2.14. ს----- კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს გენერალური დირექტორის 2--- წლის 22 დეკემბრის N----- წერილით გ-----სა და ა---
--- ეპარქიაში ეკლესია-მონასტრების აღშენების, სიწმინდეების დაცვისა და რესტავრაციის ფონდის დირექტორს მიტროპოლიტ ა----- გ-----ს ეცნობა, რომ ს-----
----- კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს თანამშრომლები იმყოფებოდნენ გ-----ს მუნიციპალიტეტში, ა----- ს-----ს მონასტრის ტერიტორიის რეაბილიტაცია-ადაპტაციის (საეპისკოპოსო სახლის, სენაკებისა და კარიბჭის მოწყობა) სამუშაოების შუალედური ანგარიშის პროექტთან შესაბამისობის დასადგენად. მონიტორინგის შედეგად დადგინდა, რომ ა----- ს-----ს მონასტრის ტერიტორიის რეაბილიტაცია-ადაპტაცია ხორციელდებოდა გეგმის მიხედვით და სააგენტოსთან შეთანხმებული პროექტი შესაბამისად სანებართვო პირობების სრული დაცვით-

2.15. ს----- კულტურისა და სპორტის მინისტრის 2--- წლის 0- მ----- N----- ბრძანებით ს----- ა----- ი----- ა-----ის საჩივარი დარჩა განუხილველი. სადავო აქტის გამოცემის საფუძველად მითითებულია, რომ საჩივრის ავტორს არ გააჩნდა რეალური და ფაქტობრივი ინტერესი, ასევე გასული იყო სადავო ს----- კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს გენერალური დირექტორის 2--- წლის 2- ს-----ის N----- ბრძანებისა და ს----- კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს

გენერალური დირექტორის მიერ 2--- წლის 2- ს-----ს გაცემული კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლზე სამუშაოების სანებართვო მოწმობის N----- გასაჩივრების კანონით გათვალისწინებული ვადა.

დასკვნები სამართლებრივ გარემოებებთან დაკავშირებით

სასამართლომ განმარტა შემდეგი:

2.16. სასამართლომ მიუთითა ს----- ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 22-ე მუხლის პირველ ნაწილზე, ს----- ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის მე-2 მუხლის პირველი ნაწილის „ა“ და „დ“ ქვეპუნქტებზე და აღნიშნა, რომ სადავო ბრძანებები და სანებართვო მოწმობა წარმოადგენს ინდივიდუალურ ადმინისტრაციულ-სამართლებრივ აქტებს, რომელთა კანონშესაბამისობა უნდა შემოწმდეს დავის განხილვისას.

2.17. პირველი ინსტ--ციის სასამართლომ მიუთითა ს----- პარლამენტის 2002 წლის 22 ოქტომბრის დადგენილებით დამტკიცებული „ს----- სახელმწიფოსა და ს----- სამოციქულო ავტოკეფალურ მართლმადიდებელ ეკლესიას შორის“ კონსტიტუციური შეთანხმების მე-7 და მე-9 მუხლებზე, „კულტურული მემკვიდრეობის შესახებ“ ს----- კანონის მე-3 მუხლის „ი.ა“, „კ“, „ლ.ა“, „რ“, „ქ“ ქვეპუნქტებზე, მე-4 მუხლით მე-4, მე-15, 22-ე, 2--ე მუხლებზე. სასამართლომ ყურადღება გაამახვილა შემდეგ ფაქტობრივ გარემოებაზე, რომ ს----- კულტურის, ძეგლთა დაცვისა და სპორტის მინისტრის 2--- წლის 3- მ----- N---- ბრძანებით ს----- სსრ 1--- წლის კანონის „ისტორიისა და კულტურის ძეგლების დაცვისა და გამოყენების შესახებ“ მოქმედების პერიოდში ისტორიისა და კულტურის ძეგლებად გამოცხადებული ობიექტებისათვის კულტურის უძრავ ძეგლის სტატუსის მინიჭების შესახებ“ დანართში (148 ფურცელი) ჩამოთვლილი ობიექტები შეტ--ილი იქნა უძრავი ძეგლების სახელმწიფო რეესტრში და მიენიჭა უძრავი ძეგლის სტატუსი. (რიგითი ნომერი 2-96 ა----- ს-----, აგებული VI საუკუნეში, სოფელი დ---- ა-----, მიდამოები). ასევე დადგენი---, რომ ს----- პრეზიდენტის 2--- წლის 07 ნ-----ის N--- ბრძანებულებაში „კულტურის ზოგიერთი უძრავი ძეგლისათვის ეროვნული მნიშვნელობის კატეგ-----ის მინიჭების შესახებ“ ცვლილება იქნა შეტ--ილი ს----- პრეზიდენტის 2013 წლის 10 ი-----ის N563 ბრძანებულებით და „კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის შესახებ“ ს----- კანონის მე-1- მუხლის მე-4 პუნქტის შესაბამისად, კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის კომისიის რეკომენდაციის საფუძველზე, კულტურის უძრავ ძეგლებს მიენიჭა ეროვნული მნიშვნელობის კატეგ-----ა - ა----- ს-----, აგებული VI საუკუნეში, მდებარე გ-----ს მუნიციპალიტეტი სოფელი დ---- ა----- მიდამოები. ამონაწერით საჯარო რეესტრიდან (მომზადების თარიღი 2----- წელი) დგინდება, რომ გ-----ს რაიონის სოფელ ა-----ი მდებარე უძრავი ქონება მასზე განთავსებული შენობა-ნაგებობით მესაკუთრებს წარმოადგენს ს----- საპატრიარქო გ-----სა და ა----- ეპარქია.

2.1- „კულტურული მემკვიდრეობის შესახებ“ ს----- კანონის 47-ე მუხლით განსაზღვრულია ძეგლზე სამუშაოებისა და არქეოლოგიური სამუშაოების ჩატარების სამართლებრივი საფუძვლები, ნებართვების გაცემის წესი, რომლის პირველი პუნქტის თანახმად, ძეგლზე ამ კანონის 25-ე მუხლით განსაზღვრული სამუშაოების ჩატარების სამართლებრივი საფუძველია კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლზე სამუშაოების ნებართვა, გარდა ამ მუხლის მე-2 და მე-10 პუნქტებში მითითებული შემთხვევებისა. მე-2 პუნქტის თანახმად, თუ ძეგლი იმავდროულად განსაკუთრებული მნიშვნელობის ობიექტია, მასზე ჩასატარებელ სამუშაოებზე გაიცემა განსაკუთრებული მნიშვნელობის ობიექტის მშენებლობის ნებართვა ს----- კანონმდებლობით დადგენილი წესით- მე-3 პუნქტის შესაბამისად, კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლზე სამუშაოების ნებართვა გაიცემა სარეაბილიტაციო სამუშაოებზე, ხოლო უძრავი ძეგლის შემთხვევაში – ასევე კვლევით სამუშაოებზე, თუ ეს სამუშაოები გულისხმობს ძეგლზე ფიზიკურ ზემოქმედებას. მე-4 პუნქტის თანახმად, ძეგლზე ჩასატარებელ სამუშაოებზე გაიცემა მხოლოდ ერთი, ამ მუხლის პირველი ან მე-2 პუნქტით განსაზღვრული ნებართვა და ძეგლზე სამუშაოების ჩატარება სხვა ნებართვას არ საჭიროებს. მე-6 პუნქტის მიხედვით, კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლზე სამუშაოებისა და არქეოლოგიური სამუშაოების ნებართვებს გასცემს სამინისტრო ან სამინისტროს წარდგინებით, ს----- მთავრობის დადგენილების საფუძველზე განსაზღვრული შესაბამისი უფლებამოსილი ორგანო. ნებართვა გაიცემა შესაბამისი საპროექტო დოკუმენტაციით განსაზღვრული სამუშაოების დასრულებისათვის საჭირო ვადით, სამუშაოთა მოცულობის, სირთულის, გარემო პირობების, ასევე ნებართვის მაძიებლის მიერ წარმოდგენილი სამუშაოების ჩატარების კალენდარული გრაფიკის გათვალისწინებით- მე-7 პუნქტის შესაბამისად, კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლზე სამუშაოების ნებართვის მაძიებელი შეიძლება იყოს მხოლოდ ძეგლის მესაკუთრე ან მის მიერ უფლებამოსილი პირი, ხოლო არქეოლოგიური სამუშაოების ნებართვის მაძიებელი შეიძლება იყოს მხოლოდ შესაბამისი მიწის ნაკვეთის მესაკუთრე ან მის მიერ უფლებამოსილი პირი, გარდა ამ კანონის 54-ე მუხლში მითითებული შემთხვევებისა. ამავე მუხლის მე-11 პუნქტის თანახმად, ძეგლზე სამუშაოების ან არქეოლოგიური სამუშაოების სანებართვო მოწმობაში უნდა მიეთითოს ნებართვის მფლობელის ვინაობა, შესაბამისი განცხადების თარიღი და სარეგისტრაციო ნომერი, სამუშაოთა სახეობა და ჩატარების ვადები. სანებართვო მოწმობების ფორმები მტკიცდება მინისტრის ნორმატიული აქტით-

ამავე კანონის 48-ე მუხლით განსაზღვრულია კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლზე სამუშაოების ნებართვის ან არქეოლოგიური სამუშაოების ნებართვის მისაღებად განცხადების წარდგენის წესი, რომლის პირველი პუნქტის თანახმად, განცხადება კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლზე სამუშაოების ნებართვის ან არქეოლოგიური სამუშაოების ნებართვის მისაღებად უნდა შეიცავდეს ზუსტ მითითებას, თუ რა სახეობისა და მოცულობის სამუშაოებს ისახავს მიზნად

ნებართვის მაძიებელი.

2.19. ს----- კულტურის, ძეგლთა დაცვისა და სპორტის სამინისტროს 2--- წლის 25 მაისის გაერთიანებული კომისიის სხდომის ოქმის მიხედვით, კომისიამ განიხილა ყოვლადწმინდა ღვთისმშობლის მიძინების სახელობის ა----- ს----- დედათა მონასტრის განვითარების კონცეფცია და დაასკვნა, რომ კომისიის საერთო აზრით განსახილველად წარდგენილ კონცეფციაზე სამოქმედო გეგმად ეტაპობრივად დამუშავებისთვის მუშაობა მისაღები იყო. წარდგენილი პროექტი ხელს შეუწყობდა ხეობის განვითარებას. 2--- წელს მომზადებული იქნა „ა----- ს----- ს“ და მონასტრის ტერიტორიის საინჟინრო - გეოლოგიური კვლევის შედეგები, 2--- წელს კი - ა----- ს-----ს ღვთისმშობლის მიძინების დედათა მონასტრის ტერიტორიის ისტორიულ-არქეოლოგიური კვლევა და რეკომენდაციები.

ს----- საპატრიარქო გ-----სა და ა----- ეპარქიის მიტროპოლიტმა ა----- გ-----მ 2--- წლის 1- ი-----ს N--- წერილით მიმართა ს----- კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს გენერალურ დირექტორს და ითხოვა ფიზიკური სამუშაოების ნებართვის გაცემა „გ-----სა და ა----- ეპარქიაში ეკლესია-მონასტრების აღშენების, სიწმინდეების დაცვის და რესტავრაციის ფონდის“ სახელზე. წერილში განმარტებული იქნა, რომ გ-----ს მუნიციპალიტეტის გამგეობას დაგეგმილი ჰქონდა გ-----სა და ა----- ეპარქიაში არსებული, დაზიანებული საეკლესიო ნაგებობების გადაუდებელი სარეაბილიტაციო სამუშაოების ეტაპობრივი ფინანსური უზრუნველყოფა. შეჩერებულ სამ სარეაბილიტაციო საეკლესიო ობიექტზე ჩასატარებელი იყო შემდეგი სამუშაოები: ა----- ს-----ს მონასტრის კუთვნილი ტერიტორიის გზისპირა ზღუდე-გალავნის და კარიბჭის მოწყობა. ასევე დადგენი---, რომ 2--- წელს მომზადებული ს----- საპატრიარქოს გ-----სა და ა----- ეპარქიის ხუროთმოძღვრების, სახვითი ხელოვნების და რესტავრაციის სამსახურის გ-----ს მუნიციპალიტეტის, სოფელი ა--- --- ს-----ს მამათა მონასტრის საეპისკოპოსო სახლის, სენაკებისა და კარიბჭის პროექტის არქიტექტურული ნაწილი 2--- წლის 03 ა----- შეთანხმებულია ს----- საპატრიარქოს საეკლესიო ხუროთმოძღვრებისა და ხელოვნების საბჭოსთან, რაც დასტურდება შესაბამისი ბეჭდით- პროექტს ერთვის განმარტებითი ბარათი, რომლის თანახმადაც, ა----- ს-----ს ტაძარს (VII ს) განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს ს----- კულტურულ მემკვიდრეობაში, ა----- ს----- მდებარეობს ისტორიულ შ--- ქართლში, თ----- ჩრდილო კალთაზე. მდ. მ-----ის მარჯვენა შენაკადის - მდინარე ტ---ს ვიწრო ხეობის შუა წელზე, ქ. გ-----დან 12 კმ. მანძილზე სოფელ ა-----ი. ღვთისმშობლის მიძინების სახელობის ცენტრალურ-ჯვარ-გუმბათოვანი ტაძარი მ-----ის ჯ-----ს ხუროთმოძღვრული ანალოგიაა, მაგრამ მდინარე ტ---ს ულამაზეს ხეობაში მისი მდებარეობით, რელიეფებით, ლაპიდარული და ფრესკული წარწერებით, მასში დაცული ფეოდალური ხანის უბრწყინვალესი კედლის მხატვრობით, იგი ქართული კულტურის გამორჩეული ძეგლია. სრულიად ს----- კ-----, 2--- წლის 21 მ----- ბრძანებით, ა----- ს-----ში განახლდა სამონასტრო ცხოვრება. ამ გადაწყვეტილებას

წინ უძღოდა ს-----ა და გ----ს ეპისკოპოსის ა----- გ-----ს ინიციატივით წარმოებული აღმშენებლობითი ღონისძიებები, რამაც საეპარქიო ინფრასტრუქტურის განვითარების წინაპირობა შექმნა. ეპარქიის საზღვრებში არსებულ ათობით ეკლესიას ჩაუტარდა სარესტავრაციო, გამაგრებითი და აღდგენითი სამუშაოები. მრავალთაგან უმნიშვნელოვანესია 2002 წლის 19 ს----- ს ა----- დედათა მონასტრის დაფუძნება, რომელიც მდებარეობს ა----- ს-----დან ორიოდ კილომეტრზე, ღვთისმშობლის მცირე გუმბათოვან ეკლესიასთან (კ-----ერისთავების - ბ----- კარის ეკლესია). 2001-2--- წლების განმავლობაში ეპარქია, საპატრიარქოს ხუროთმოძღვრების ცენტრთან და კულტურის სამინისტროსთან ერთად შეთანხმებულად ახორციელებდა ა----- ს-----ს სარეაბილიტაციო სამუშაოებს: 1. გალავნის კარიბჭესთან მცირე საცხოვრებელი სენაკის მშენებლობა; 2. ტაძრის სახურავის ლორფინის საფარის შეკეთება (ღარების კირხსნარით ამოგოხვა); 3. სუბსტრუქციის სამხრეთ-აღმოსავლეთი დაზიანებულ უბანზე და ტაძრის ირგვლივ მთელ პერიმეტრზე წყლის ამრიდი დროებითი გადახურვის მოწყობა. სუბსტრუქციის აღდგენის პირველი ეტაპი განხორციელდა ამერიკის საელჩოს დაფინანსებით- შემდგომი სარეაბილიტაციო ღონისძიებები: ტაძრის ირგვლივ სარინელის მოწყობის, დაზიანებული-დაშლილი ქვების ამოცვლის, მიწის მოხსნისა და დასავლეთის ტერასების რეაბილიტაციის ფიზიკური სამუშაოები შესრულდა ს----- კულტურის სამინისტროსა და ს-----ა და გ----ს ეპარქიის წილობრივი დაფინანსებით- ეპარქიის დაკვეთით განხორციელდა ა----- ს-----ს ტერიტორიის ტოპო-გეოდეზიური გადაღება. ს----- კათოლიკოს პატრიარქის ა----- ს-----ს მონასტრის აღდგენის ბრძანების შემდეგ ეპარქიის ხუროთმოძღვრების სახვითი ხელოვნების და რესტავრაციის სამსახურის მიერ დამუშავდა ს-----ს მონასტრის განვითარების კონცეფცია. 2005 წლიდან დაწყებული პროექტის არქიტექტურული ნაწილი სხვადასხვა დროს განიხილებოდა საპატრიარქოს ხუროთმოძღვრების ცენტრში და იმჟამინდელი კულტურის, ძეგლთა დაცვისა და სპორტის სამინისტროში. გამოთქმული შენიშვნების გათვალისწინებით, ეპარქიის დაკვეთით 2--- წელს ჩატარდა ტერიტორიის გეოლოგიური კვლევა და მომზადდა კვლევის ანგარიში და რეკომენდაციები (ხელმძღვანელი, ინჟინერ-გეოლოგი ი---- ჩ----ე), დასკვნის ეგზემპლარი გადაცემული აქვს კულტურული მემკვიდრეობის ეროვნულ სააგენტოს, ასევე 2--- წლის ი----ში განხორციელდა ცენტრალური ტაძრის ჩრდილოეთ ბაქანზე საკვლევი უბნის არქეოლოგიური კვლევა და მომზადდა ანგარიში (ხელმძღვანელი, ისტ. მეცნიერებათა დოქტორი, გ----- მ-----ე). ა----- ს-----ს მონასტრის განახლება ერთიანი კომპლექსური პროგრამის ნაწილ---, რაც გულისხმობს ტ--ის ხეობის ეკლესია-მონასტრების ნაგებობათა ეტაპობრივ რეაბილიტაციას და სამონასტრო მოღვაწეობის მთელი სისრულით აღდგენა-განვითარებას. წინამდებარე პროექტი ითვალისწინებს ადრე გამოთქმულ შენიშვნებსა და რეკომენდაციებს სამონასტრო ინფრასტრუქტურისათვის საჭირო ნაგებობების მოცულობების არსებულ გარემოსთან თავსებადი მასშტაბის, გეგმარების, არსებულ რელიეფზე ორგანულად მორგების, სამშენებლო მასალების შერჩევის, კედლის წყობის ხასიათის და ფერის, გადახურვების საფარის მოწყობის

და სხვა არქიტექტურული ელემენტებისა და მხატვრული საკითხების თაობაზე. ა---ს----ს სამონასტრო ცხოვრების განახლება-ამოქმედება განაპირობებს მისი სრულყოფილი ფუნქციონირებისათვის საჭირო და შესაბამისი არქიტექტურული გარემოს შექმნის აუცილებლობას. ეს შესაბამისად გულისხმობს მონასტრის წევრთა საცხოვრებელი, საყოფაცხოვრებო, კულტურული და სამეურნეო სათავსოების აშენებას. გამომდინარე ს----ს განსაკუთრებული არქიტექტურულ-მხატვრული მნიშვნელობიდან, ჩამოყალიბებული სივრცითი გარემო გამორიცხავს კომპლექსში ახალი, შეუსაბამო მსხვილმასშტაბიანი მოცულობების და აქცენტების შეტ---ს. წარდგენილი პროექტის ამოსავალი პოზიციაა ს----ს ტაძრისა და მიმდებარე ლანდშაპტური გარემოს ჩვენამდე მოღწეული ორგანული მთლიანობის მაქსიმალური შენარჩუნება. მონასტრის ინფრასტრუქტურისათვის გათვალისწინებული ნაგებობები განთავსდება კომპლექსის ისეთ პერიფერიულ ზონებში, რომლებიც ვიზუალურად ნაკლებად კითხვადია, არ არღვევს ჩამოყალიბებულ სილუეტს, არ შეაქვს დისონანსი კომპლექსის კომპოზიციურ, მოცულობით-სივრცით სტრუქტურაში. ამ მიზნით ჩატარდა კომპლექსის ფოტოფიქსაცია ტაძართან მისასვლელი ყველა ძირითადი გზიდან, თუ საფეხმავლო ბილიკიდან. დადგინდა ხედვის მნიშვნელოვანი არეები და კუთხეები, რაზეც დაეყრდნო საპროექტო მოცულობების პარამეტრების განსაზღვრა (საკონტროლო "წითელი ხაზები"). წარდგენილი პროექტი არის ა-----ს----ს სამონასტრო კომპლექსის პერსპექტიული განვითარების კონცეფციის ერთი შემადგენელი ნაწილი და განიხილავს მხოლოდ საეპისკოპოსო სახლის, სენაკების და კარიბჭის მოწყობას.

სსიპ საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს ადრექრისტიანული და შუასაუკუნეების კულტურული მემკვიდრეობის უძრავ ძეგლთა სექციის 2--- წლის 24 ა----- N-- სხდომის ოქმის მიხედვით, სექციამ განიხილა გ-----ს მუნიციპალიტეტი, ა----- ს-----ს მონასტერი, საეპისკოპოსო სახლის, სენაკებისა და კარიბჭის პროექტი. მანვე დაადგინა, რომ პროექტს მიეცა დადებითი შეფასება. გალავნის კედლები ნაკლებ იყოს დატეხილი რელიეფის გათვალისწინებით- ს-----ს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს გენერალური დირექტორის 2--- წლის 2- ს-----ის N----- ბრძანებით გაიცა კულტურული მემკვიდრეობის უძრავ ძეგლთა სამუშაოების ნებართვა ა-----ს----ს მონასტრის ტერიტორიის რეაბილიტაცია-ადაპტაციაზე: საეპისკოპოსო სახლის, სენაკებისა და კარიბჭის მოწყობაზე (საფუძველი - ს-----ს საპატრიარქოს გ-----სა და ა----- ეპარქიის მიტროპოლიტის 2--- წლის 1- ი-----ის N--- (შემ: N-----) წერილი, ს-----ს საპატრიარქოს საეკლესიო ხუროთმოძღვრებისა და ხელოვნების საბჭოს 2--- წლის 03 ა----- შეთანხმება).

2.20. სასამართლომ არ გაიზიარა მოსარჩელის მითითება, რომ ვინაიდან ს-----ს საპატრიარქოს გ-----სა და ა----- ეპარქიის მიტროპოლიტმა ა----- გ-----მ 2--- წლის 1- ი-----ს N--- წერილით მოითხოვა მხოლოდ ა----- ს-----ს მონასტრის კუთვნილი ტერიტორიის გზისპირა ზღუდე-გალავნის და კარიბჭის მოწყობა, სსიპ

საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტო არ იყო უფლებამოსილი გაცდენოდა მოთხოვნის ფარგლებს და გაეცა კულტურული მემკვიდრეობის უძრავ ძეგლთა სამუშაოების ნებართვა გ-----ს მუნიციპალიტეტში, ა----- ს-----ს მონასტრის ტერიტორიის რეაბილიტაცია-ადაპტაციაზე: საეპისკოპოსო სახლის, სენაკებისა და კარიბჭის მოწყობაზე. სასამართლომ განმარტა, რომ 2--- წელს მომზადებული ს----- საპატრიარქოს გ-----სა და ა----- ეპარქიის ხუროთმოძღვრების, სახვითი ხელოვნების და რესტავრაციის სამსახურის გ-----ს მუნიციპალიტეტის, სოფელი ა----- ს-----ს მამათა მონასტრის საეპისკოპოსო სახლის, სენაკებისა და კარიბჭის პროექტის არქიტექტურული ნაწილი 2--- წლის 03 ა----- შეთანხმებულია ს----- საპატრიარქოს საეკლესიო ხუროთმოძღვრებისა და ხელოვნების საბჭოსთან, რაც დასტურდება შესაბამისი ბეჭდით, ასევე 2--- წლის 2- ს-----ს გაცემული კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლზე სამუშაოების N----- სანებართვო მოწმობის მიხედვით, ნებართვის მფლობელს წარმოადგენს გ-----სა და ა----- ეპარქიაში ეკლესია-მონასტრების აღშენების, სიწმინდეების დაცვისა და რესტავრაციის ფონდი, რომლის დირექტორი არის მიტროპოლიტი ა----- გ-----, რომელსაც აღნიშნული სარჩელით გასაჩივრებული აქტები სადავოდ არ გაუხდია და დაეთანხმა მათ ფარგლებს. ამასთან, მოპასუხის მითითებით, ჯერ კიდევ სსიპ საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოში სხდომაზე საპატრიარქოს წარმომადგენელი დაეთანხმა აღნიშნულ ფარგლებში ნებართვის გაცემას.

2.21. „კულტურული მემკვიდრეობის შესახებ“ ს----- კანონის 34-ე მუხლის მე-2 პუნქტის თანახმად, ძეგლის ინდივიდუალური დამცავი ზონა შედგება შემდეგი არეალებისაგან: ა) ძეგლის ფიზიკური დაცვის არეალი; ბ) ძეგლის ვიზუალური დაცვის არეალი, ხოლო მე-8 პუნქტის შესაბამისად, თუ ერთი ტერიტორია რამდენიმე დამცავი ზონის ფარგლებში მოექცევა, დამცავი ზონების რეჟიმებიდან, ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში, მოქმედებს ამკრძალავი ნორმა. ამავე კანონის 35-ე მუხლით განსაზღვრულია ძეგლისათვის დამცავი ზონების დადგენის მიზნები და ამოცანები, სასამართლომ მიუთითა მოცემული მუხლის პირველ და მეორე პუნქტებზე. სასამართლომ ასევე მიუთითა „კულტურული მემკვიდრეობის შესახებ“ ს----- კანონის 36-ე მუხლზე, რომლითაც განსაზღვრულია ძეგლის ინდივიდუალური დამცავი ზონის, მისი შემადგენელი არეალებისა და რეჟიმის დადგენის წესები.

დადგენი---, რომ სადავო აქტებით გათვალისწინებული სამუშაოები მოიცავს ტერიტორიას, რომელიც ფუნქციურად, ტერიტორიულად, ისტორიულად დაკავშირებული იყო და არის უშუალოდ ა----- ს-----თან. ამდენად, საკითხი ეხება არა ძეგლის ინდივიდუალურ დაცვის ზონას, არამედ უშუალოდ ძეგლის ტერიტორიას, რომელზეც ვრცელდება ძეგლის მიმართ დადგენილი სამართლებრივი დანაწესი, აღნიშნულს მოწმობს სახელოვნებადმცოდნეო კვლევა და მასში მოხმობილი წყაროები. ამასთან, 2--- წელს მომზადებული ს----- საპატრიარქოს გ-----სა და ა----- ეპარქიის ხუროთმოძღვრების, სახვითი

ხელოვნების და რესტავრაციის სამსახურის გ-----ს მუნიციპალიტეტის, სოფელი ა---
--, ს-----ს მამათა მონასტრის საეპისკოპოსო სახლის, სენაკებისა და კარიბჭის
პროექტის არქიტექტურული ნაწილი 2--- წლის 03 ა----- შეთანხმებული იქნა ს---
----- საპატრიარქოს საეკლესიო ხუროთმოძღვრებისა და ხელოვნების
საბჭოსთან, რაც დასტურდება შესაბამისი ბეჭდით და რომლის განმარტებითი
ბარათის თანახმადაც, მონასტრის ინფრასტრუქტურისათვის გათვალისწინებული
ნაგებობები განთავსდება კომპლექსის ისეთ პერიფერიულ ზონებში, რომლებიც
ვიზუალურად ნაკლებად კითხვადია, არ არღვევს ჩამოყალიბებულ სილუეტს, არ
შეაქვს დისონანსი კომპლექსის კომპოზიციურ, მოცულობით-სივრცით
სტრუქტურაში. ამ მიზნით ჩატარდა კომპლექსის ფოტოფიქსაცია ტაძართან
მისასვლელი ყველა ძირითადი გზიდან, თუ საფეხმავლო ბილიკიდან. დადგინდა
ხედვის მნიშვნელოვანი არეები და კუთხეები, რაზეც დაეყრდნო საპროექტო
მოცულობების პარამეტრების განსაზღვრა. იმის დამადასტურებელი
მტკიცებულება, რომ დარღვეული იქნა „კულტურული მემკვიდრეობის შესახებ“ ს-
----- კანონის 36-ე მუხლი საქმეში წარმოდგენილი არ არის.

დადგენი---, რომ ს----- კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნულმა
სააგენტომ ნებართვა გასცა საპროექტო დოკუმენტაციის საფუძველზე, რომელიც
შედგენილი იყო კანონის მოთხოვნათა დაცვით და ეფუძნებოდა სხვადასხვა წელს
ჩატარებულ კვლევებს, როგ-----ს არის არქეოლოგიური, გეოლოგიური თუ
ხუროთმოძღვრული. ამასთან, ძეგლის გამორჩეულობიდან გამომდინარე საქმის
მასალებით დგინდება, რომ 2--- წლიდან ნებართვის გაცემამდე, წლების
განმავლობაში შესაბამისი კვალიფიკაციის მქონე სპეციალისტების შენიშვნებისა
და მოსაზრებების გათვალისწინებით პროექტმა განიცადა რედაქტირება და
მხოლოდ საბოლოოდ შეჯერებული და სპეციალისტების მიერ მოწონებულ
პროექტზე გაიცა ნებართვა.

2.22. სასამართლომ მიუთითა ს----- ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის
53-ე, 96-ე მუხლებზე და განმარტა, იმისათვის, რომ შესრულდეს კანონის
მოთხოვნა და ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილება
იყოს კანონშესაბამისი, ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი
აქტის გამოცემის მეტად მნიშვნელოვანი და სავალდებულო წინაპირობაა
საქმისათვის არსებითი მნიშვნელობის მქონე ყველა გარემოების გამოკვლევა,
გაანალიზება, შესწავლა და გადაწყვეტილების მიღება ამ გარემოებათა
კომპლექსური შეფასების შედეგად, იმისათვის, რომ თავიდან იქნეს აცილებული
ადმინისტრაციული ორგანოს მხრიდან რაიმე შეცდომა და ამის საფუძველზე
დაუსაბუთებელი დასკვნის გაკეთება.

სასამართლომ განმარტა, რომ ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ბათილად
ცნობის საფუძველები რეგლამენტირებულია ს----- ზოგადი
ადმინისტრაციული კოდექსის მე-60¹ მუხლით, რომლის პირველი ნაწილი ადგენს,

რომ ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი ბათი---, თუ იგი ეწინააღმდეგება კანონს, ან არსებითად დარღვეულია მისი მომზადებისა ან გამოცემის კანონმდებლობით დადგენილი სხვა მოთხოვნები. ამასთან, კანონმდებელი მითითებული მუხლის მეორე ნაწილში აზუსტებს, რომ ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის მომზადების ან გამოცემის წესის არსებით დარღვევად ჩაითვლება ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემა ამ კოდექსის 32-ე ან 34-ე მუხლით გათვალისწინებული წესის დარღვევით ჩატარებულ სხდომაზე ან კანონით გათვალისწინებული ადმინისტრაციული წარმოების სახის დარღვევით, ანდა კანონის ისეთი დარღვევა, რომლის არარსებობის შემთხვევაში მოცემულ საკითხზე მიღებული იქნებოდა სხვაგვარი გადაწყვეტილება.

ს----- ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 32-ე მუხლის პირველი ნაწილის შესაბამისად, ამ კოდექსის 22-ე მუხლში აღნიშნულ სარჩელთან დაკავშირებით სასამართლო უფლებამოსი--- გამოიტ--ოს გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული აქტის ბათილად ცნობის შესახებ თუ ადმინისტრაციული აქტი ეწინააღმდეგება კანონს და ის პირდაპირ და უშუალო (ინდივიდუალურ) ზიანს აყენებს მოსარჩელის კანონიერ უფლებას, ან ინტერესს ან უკანონოდ ზღუდავს მას.

ზემოაღნიშნული მსჯელობისა და მითითებული სამართლებრივი ნორმების გათვალისწინებით, სასამართლომ მიიჩნია, რომ გასაჩივრებულ ინდივიდუალურ ადმინისტრაციულ-სამართლებრივ აქტებში ასახული კონკრეტული ურთიერთობის მოწესრიგება შეესაბამება მათი გამოცემის სამართლებრივ საფუძვლებს და წინააღმდეგობაში არ მოდის მოცემული ურთიერთობის მარეგულირებელ სამართლებრივ ნორმებთან, სადავო აქტები მიღებულია საქმისათვის არსებითი მნიშვნელობის მქონე ყველა გარემოებების გამოკვლევის საფუძველზე, დაცულია ადმინისტრაციული აქტის მომზადებისა და გამოცემისთვის კანონმდებლობით დადგენილი წესი, რის გამოც სარჩელი ს----- კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს გენერალური დირექტორის 2--- წლის 2- ს-----ის N---- ბრძანებისა და ს----- კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს გენერალური დირექტორის მიერ 2-- - წლის 2- ს-----ს გაცემული კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლზე სამუშაოების სანებართვო მოწმობის N----- ბათილად ცნობის ნაწილში უსაფუძვლოა და არ უნდა დაკმაყოფილდეს.

2.2-. მოსარჩელის მოთხოვნას ასევე წარმოადგენს ს----- კულტურისა და სპორტის მინისტრის 2--- წლის 0- მ----- N---- ბრძანების ბათილად ცნობა, რომლითაც „ს----- ა----- ი----- ა-----ის” ადმინისტრაციული საჩივარი დარჩა განუხილველი, სასამართლომ მიიჩნია, რომ მოთხოვნის ამ ნაწილში სარჩელი ასევე უსაფუძვლოა.

ს----- ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის მე-60¹ მუხლის მესამე ნაწილის თანახმად, ადმინისტრაციულ-სამართლებრივ აქტს ბათილად ცნობს მისი გამომცემი ადმინისტრაციული ორგანო, ხოლო საჩივრის ან სარჩელის შემთხვევაში – ზემდგომი ადმინისტრაციული ორგანო ან სასამართლო. ამავე კოდექსის 1-5-ე მუხლის თანახმად, თუ ამ თავით სხვა რამ არ არის დადგენილი, ადმინისტრაციულ საჩივართან დაკავშირებით ადმინისტრაციული წარმოებისას გამოიყენება მარტივი ადმინისტრაციული წარმოების წესები. სასამართლომ ასევე მიუთითა ს----- ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 201-ე მუხლზე.

სასამართლომ აღნიშნა, რომ ს----- ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 22-ე მუხლი სარჩელის დასაშვებობის კრიტერიუმებს განსაზღვრავს. თუ კანონით სხვა რამ არ არის დადგენილი, სარჩელი დასაშვებია, თუ ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი ან მისი ნაწილი პირდაპირ და უშუალო (ინდივიდუალურ) ზიანს აყენებს მოსარჩელის კანონიერ უფლებას ან ინტერესს ან უკანონოდ ზღუდავს მის უფლებას. ინტერესის ცნების დეფინიციას გარკვეულწილად იძლევა ს----- ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის მე-2 მუხლის პირველი ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტი, რომლის მიხედვით, დაინტერესებული მხარე არის ნებისმიერი ფიზიკური ან იურიდიული პირი, ადმინისტრაციული ორგანო, რომლებთან დაკავშირებითაც გამოცემულია ან უნდა გამოიცეს ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი, აგრეთვე რომლის კანონიერ ინტერესებზე პირდაპირ და უშუალო გავლენას ახდენს ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი ან რეალაქტი. პირის დაინტერესებულ მხარედ მიჩნევისათვის სახეზე უნდა იყოს ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტით პირდაპირი და უშუალო (ინდივიდუალური) ზიანის მიყენება მის სამართლებრივად დაცულ უფლებებსა და ინტერესებზე, ანუ სარჩელის შემტ--ს მასში დასმული საკითხებისადმი უშუალო უფლებადამცავი ინტერესი უნდა ჰქონდეს.

„საზოგადოებისათვის კულტურული მემკვიდრეობის მნიშვნელობის შესახებ“ კონვენციის მე-2 მუხლის მიხედვით, წინამდებარე კონვენციის მიზნებისათვის, კულტურული მემკვიდრეობა არის წარსულის დანატოვარი რესურსების ერთობლიობა, რომლებიც ადამიანებს, მათი კუთვნილების მიუხედავად, მიაჩნიათ თავიანთი მუდმივად ცვალებადი ფასეულობების, რწმენის, ცოდნისა და ტრადიციების ასახვად და გამოხატულებად. იგი მოიცავს გარემოს ყველა ასპექტს, რომელიც ადამიანებსა და ადგილებს შორის ურთიერთქმედების შედეგად წარმოიშვა ისტორიული განვითარების პროცესში; მემკვიდრეობის საზოგადოება შედგება ადამიანებისაგან, რომელთათვისაც ფასეულია კულტურული მემკვიდრეობის სპეციფიკური ასპექტები, რომელიც მათ სურთ სამოქალაქო აქტივობის ფარგლებში შეინარჩუნონ და გადასცენ მომავალ თაობებს.

სასამართლომ მიუთითა, რომ ს----- განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის სამინისტროს, როგორც საჩივრის განმხილველ ორგანოს,

ადმინისტრაციული საჩივრის საფუძველზე წარმოეშვა მიღებული ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტების კანონიერებისა და მიზანშეწონილობის გადამოწმების ვალდებულება, რომლის შესაბამისადაც უნდა გამოეკვლია საქმისთვის მნიშვნელობის მქონე ყველა გარემოება და აღნიშნულის საფუძველზე უნდა მიეღო გადაწყვეტილება.

დადგენი---, რომ მოსარჩელისათვის სადავო ს----- კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს გენერალური დირექტორის 2--- წლის 2- ს-----ის N----- ბრძანებისა და 2--- წლის 2- ს-----ს გაცემული კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლზე სამუშაოების სანებართვო მოწმობის შესახებ ცნობილი გახდა 2--- წლის 10 იანვარს და მან სარჩელი ფოსტით გამოაგზავნა სასამართლოში 2--- წლის 0- თებერვალს. ასევე ს----- ა----- ი----- ა----- წარმოადგენს ისეთ საზოგადოებრივ ორგანიზაციას, რომლის კანონიერ ინტერესებზე ახდენს გავლენას ზემოთ აღნიშნული სადავო აქტი. ამდენად, მოსარჩელის მიერ კანონით დადგენილ ვადაში იქნა გასაჩივრებული სადავო აქტები, ხოლო ს----- განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის სამინისტრომ კანონის მოთხოვნათა დარღვევით დატოვა საჩივარი განუხილველად.

სასამართლომ განმარტა, რომ, მართალია, მოპასუხე ს----- განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის სამინისტროს სადავო 2--- წლის 0- მ----- N----- ბრძანება გამოცემულია კანონის მოთხოვნათა დარღვევით, თუმცა სასამართლომ არ ცნო აღნიშნული აქტი ბათილად, ვინაიდან სადავო აქტის ბათილად ცნობით მოცემულ საქმეზე არ შეიცვლება სამართლებრივი შედეგი, ს----- ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის მე-60¹ მუხლის მე-2 ნაწილის იმ შემთხვევაში უშვებს პროცედურული დარღვევის საფუძველით აქტის ბათილობის შესაძლებლობას, თუ სახეზეა კანონის ისეთი დარღვევა, რომლის არარსებობის შემთხვევაში მოცემულ საკითხზე მიღებული იქნებოდა სხვაგვარი გადაწყვეტილება, რასაც მოცემულ შემთხვევაში არ ჰქონია ადგილი, ვინაიდან სასამართლოს ს----- კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს გენერალური დირექტორის 2--- წლის 2- ს-----ის N----- ბრძანება და ს----- კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს გენერალური დირექტორის მიერ 2--- წლის 2- ს-----ს გაცემული კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლზე სამუშაოების სანებართვო მოწმობა N----- კანონშესაბამისად მიაჩნია.

3. სააპელაციო საჩივრის ფაქტობრივი და სამართლებრივი საფუძვლები:

აპელანტის მოსაზრებით, სასამართლომ სწორად გამოიყენა კანონი, მაგრამ არასწორად განმარტა იგი. კერძოდ, აპელანტი მიუთითებს „კულტურული მემკვიდრეობის შესახებ“ ს----- კანონის 25-ე, 47-ე მუხლებზე. აპელანტი

მიიჩნევს, რომ სასამართლომ არასწორად განმარტა და გამიჯნა უძრავი ძეგლის ტერიტორია და კუტურული მემკვიდრეობის დამცავი ტერიტორია.

აპელანტი მიიჩნევს, რომ სადავო 2--- წლის 2- ს-----ის N---- ბრძანება და სანებართვო მოწმობა გამოცემულია კანონის მოთხოვნათა დარღვევით, ვინაიდან ნებართვა გაცემულია გ-----ს მუნიციპალიტეტში ა----- ს-----ს მონასტრის ტერიტორიის რეაბილიტაცია-ადაპტაციაზე მაშინ, როდესაც ს----- კულტურის, ძეგლთა დაცვისა და სპორტის მინისტრის 2--- წლის 3- მ----- N---- ბრძანებით - კულტურის უძრავი ძეგლის სტატუსი, ხოლო ს----- პრეზიდენტის 2--- წლის 7 ნ-----ის N--- ბრძანებულებით ეროვნული მნიშვნელობის ძეგლის სტატუსი მიენიჭა ა----- ს-----ს და არა ა----- ს-----ს მონასტერს. უძრავი ძეგლი დასახელებით - ა----- ს-----ს მონასტერი - არ არსებობს.

აპელანტი მიუთითებს „კულტურული მემკვიდრეობის შესახებ“ კანონის მე-3 მუხლი „ი.ა.“, „კ“, „რ“ ქვეპუნქტებზე, 36-ე მუხლზე და აღნიშნავს, კულტურული მემკვიდრეობის ობიექტს უნდა ჰქონდეს კანონის თანახმად მინიჭებული სტატუსი, უძრავ ძეგლზე კანონით დადგენილი წესით უნდა იქნეს დამაგრებული მიწის ნაკვეთი, ხოლო ასეთის არარსებობის შემთხვევაში უძრავი ძეგლის მიერ უშუალოდ დაკავებული ტერიტორია ითვლება უძრავი ძეგლის ტერიტორიად, რომელზედაც ვრცელდება დაცვის მექანიზმი, რათა კულტურული მემკვიდრეობა სწორედ ამ ტერიტორიის ფარგლებში და არა მის გარეთ დაიცვას არასაურველი ზეგავლენისაგან. ამდენად, ნებართვის გაცემის დროს დაცული უნდა ყოფილიყო კანონით დადგენილი პარამეტრები, ფიზიკური და ვიზუალური დაცვის არეალები. სარჩელზე თანდართული საპროექტი დოკუმენტაციის მე-13 გვერდზე ნათლად არის წარმოდგენილი, რომ მშენებლობა მიმდინარეობს 25 მეტრის მანძილზე მაშინ, როდესაც ფიზიკური დაცვის ზონა 50-მეტრიან რადიუსს განსაზღვრავს.

სააპელაციო საჩივრის მიხედვით, ნებართვის გაცემის საფუძველია ს----- საპატრიარქოს გ-----სა და ა----- ეპარქიის მ----- 2--- წლის 1- ი-----ის N--- წერილი და ს----- საპატრიარქოს საეკლესიო ხუროთმოძღვრებისა და ხელოვნების საბჭოს 2--- წლის 3 ა----- შეთანხმება. 2--- წლის 1- ი-----ის N--- წერილით მოთხოვნა ნებართვის გაცემაზე უკავშირდება ა----- ს-----ს მონასტრის კუთნილი ტერიტორიის გზისპირა ზღუდე-გალავნის და კარიბჭის მოწყობას, ხოლო საეპისკოპოსო სახლის, სენაკებისა და კარიბჭის მოწყობა უკვე იქნა შეთანხმებული არა მოთხოვნილი ს----- საპატრიარქოს საეკლესიო ხუროთმოძღვრებისა და ხელოვნების საბჭოს 2--- წლის 3 ა----- შეთანხმების მიხედვით, თუმცა სააგენტოს მიერ ვერ იქნა დასაბუთებული, რატომ გახდა აუცილებელი თავდაპირველი მოთხოვნის შეცვლა, ვინაიდან ასეთი მოთხოვნა დოკუმენტალურად არ არის წარდგენილი. თუ გ-----სა და ა----- ეპარქიას და ს----- საპატრიარქოს ჰქონდათ სურვილი მოეხდინათ ა----- ს-----ს ტერიტორიაზე

მონასტრის მოწყობა შესაბამისი ინფრასტრუქტურით, მაშინ მათ ჰქონდათ შესაძლებლობა და უნდა შეეცა---თ განცხადება ამ სამუშაოს განხორციელების მოთხოვნით, ვინაიდან „კულტურული მემკვიდრეობის შესახებ“ ს----- კანონის 48-ე მუხლი იმპერატიულად განსაზღვრავს, რომ განცხადება უნდა შეიცავდეს ზუსტ მითითებას, თუ რა სახეობისა და მოცულობის სამუშაოებს ისახავს მიზნად ნებართვის მაძიებელი. ის ფაქტი, რომ ა-----ა და გ-----ს ეპარქიის მიერ არ არის გასაჩივრებული სადავო აქტები, არის მხოლოდ უკანონობის დაკანონების მცდელობა და არა კანონიერების დაცვის უზრუნველყოფა. შესაბამისად, აპელანტი თვლის, რომ დარღვეულია „კულტურული მემკვიდრეობის შესახებ“ ს----- კანონის 48-ე მუხლის პირველი პუნქტის მოთხოვნა, რომლის თანხმად განცხადება უნდა შეიცავდეს ზუსტ მითითებას. ამასთანავე, აპელანტი, „კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის შესახებ“ ს----- - კანონის 36-ე მუხლზე მითითებით, აღნიშნავს, რომ დარღვეულია ძეგლის ინდივიდუალური დაცვის ზონები. სასამართლომ მიუთითა, რომ სსიპ ს----- კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნულ სააგენტოში სხდომაზე საპატრიარქოს წარმომადგენელი დაეთანხმა აღნიშნულ ფარგლებში ნებართვის გაცემას, თუმცა აპელანტი აღნიშნავს, რომ, ერთი მხრივ, მითითებულის დამადასტურებელი მტკიცებულება საქმეში წარმოდგენილი არ არის, მეორე მხრივ კი, ასეთი მტკიცებულების წარმოდგენა არ უნდა ყოფილიყო საკმარისი ნებართვის მისაღებად, ვინაიდან ს----- საპატრიარქოს საეკლესიო ხუროთმოძღვრებისა და ხელოვნების საბჭო არ იყო ნებართვის მაძიებელი.

რაც შეეხება ს----- კულტურისა და სპორტის მინისტრის 2--- წლის 9 მ----- N--- -- ბრძანებას, აპელანტი მიუთითებს, რომ სამინისტროს მიმართა მას შემდეგ, რაც ჩაბარდა საქალაქო სასამართლოს განჩინება ხარვეზის დადგენის თაობაზე, რომლითაც მოთხოვნილი იქნა ზემდგომი ადმინისტრაციული ორგანოს - ს----- -- კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროს მიერ მიღებული გადაწყვეტილების წარდგენა სადავო საკითხზე. 2--- წლის 1----- მოსარჩელეს ჩაბარდა ს----- კულტურისა და სპორტის მინისტრის 2--- წლის 9 მ----- ბრძანება N-----, რომლითაც განუხილველი დარჩა ს----- ა----- ი----- ა-----ის ადმინისტრაციული საჩივარი, რაც სასარჩელო მოთხოვნის გაზრდის საფუძველი გახდა. აპელანტი თვლის, მართებულია სასამართლოს აღნიშვნა, რომ ს----- განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის სამინისტროს სადავო 2--- წლის 9 მ----- N----- ბრძანება გამოცემულია კანონის მოთხოვნათა დარღვევით-

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, აპელანტს მიაჩნია, რომ თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2--- წლის 8 ნ-----ის გადაწყვეტილება იურიდიულად არ არის დასაბუთებული, უნდა მოხდეს მისი გაუქმება და სასარჩელო მოთხოვნის სრულად დაკმაყოფილება.

გასაჩივრებული გადაწყვეტილების უცვლელად დატოვების დასაბუთება:

4.1. ს----- ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, თუ ამ კოდექსით სხვა რამ არ არის დადგენილი, ადმინისტრაციულ სამართალწარმოებაში გამოიყენება ს----- სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის დებულებანი.

4.2. ს----- სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 377-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, სააპელაციო სასამართლო ამოწმებს გადაწყვეტილებას სააპელაციო საჩივრის ფარგლებში, ფაქტობრივი და სამართლებრივი თვალსაზრისით- ამავე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, სამართლებრივი თვალსაზრისით შემოწმებისას, სასამართლო ხელმძღვანელობს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 393-ე და 394-ე მუხლების მოთხოვნებით-

4.3. ს----- სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 382-ე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, სააპელაციო სასამართლოს შეუძლია გაიზიაროს პირველი ინსტ--ციის სასამართლოს მიერ მტკიცებულებათა გამოკვლევის შედეგები მთლიანად ან ნაწილობრივ. ს----- სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 390-ე მუხლის მე-3 ნაწილის „გ“ ქვეპუნქტის მიხედვით, სააპელაციო სასამართლოს განჩინება აღწერილობითი და სამოტივაციო ნაწილების ნაცვლად უნდა შეიცავდეს მოკლე დასაბუთებას გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმების ან უცვლელად დატოვების შესახებ. თუ სააპელაციო სასამართლო ეთანხმება პირველი ინსტ--ციის სასამართლოს შეფასებასა და დასკვნებს, საქმის ფაქტობრივ ან/და სამართლებრივ საკითხებთან დაკავშირებით, მაშინ დასაბუთება იცვლება მათზე მითითებით-

საქმეზე დადგენი--- შემდეგი ფაქტობრივი გარემოებები:

4.4. ს----- კულტურის, ძეგლთა დაცვისა და სპორტის მინისტრის 2--- წლის 3-მ----- N----- ბრძანებით „ისტორიისა და კულტურის ძეგლების დაცვისა და გამოყენების შესახებ“ მოქმედების პერიოდში ისტორიისა და კულტურის ძეგლებად გამოცხადებული ობიექტებისათვის კულტურის უძრავ ძეგლის სტატუსის მინიჭების შესახებ“ ს----- სსრ 1--- წლის კანონის დანართში (148 ფურცელი) ჩამოთვლილი ობიექტები შეტ--ილი იქნა უძრავი ძეგლების სახელმწიფო რეესტრში და მიენიჭა უძრავი ძეგლის სტატუსი. (რიგითი ნომერი 2-96 - ა----- ს-----, აგებული VI საუკუნეში, სოფელი დ--- ა-----, მიდამოები).

4.5. ს----- კულტურის, ძეგლთა დაცვისა და სპორტის სამინისტროს 2--- წლის 25 მაისის გაერთიანებული კომისიის სხდომის ოქმის მიხედვით, კომისიამ განიხილა ყოვლადწმინდა ღვთისმშობლის მიძინების სახელობის ა----- ს-----ს დედათა მონასტრის განვითარების კონცეფცია და დაასკვნა, რომ კომისიის

საერთო აზრით განსახილველად წარდგენილ კონცეფციაზე სამოქმედო გეგმად ეტაპობრივად დამუშავებისთვის მუშაობა მისაღები იყო. წარდგენილი პროექტი ხელს შეუწყობდა ხეობის განვითარებას.

4.6. ს----- პრეზიდენტის 2--- წლის 07 ნ-----ის N--- ბრძანებულებით კულტურის უძრავ ძეგლებს მიენიჭა ეროვნული მნიშვნელობის კატეგ-----ა, მათ შორისაა ა----- ს-----, აგებული VI საუკუნეში, მდებარე გ-----ს მუნიციპალიტეტის სოფელ დ---- ა----- მიდამოებში.

4.7. სსიპ ს----- კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს ურბანული მემკვიდრეობის სექციის 2--- წლის 2- ი----ის N- სხდომის ოქმის მიხედვით, სექციამ განიხილა ა----- ს-----ს მიმდებარე ტერიტორიაზე დედათა მონასტრის მშენებლობის საკითხი და დაასკვნა, რომ მომხდარიყო ტერიტორიის არქეოლოგიური შესწავლა და ექსპერტთა მითითებებისა და შენიშვნების მიხედვით პროექტის კორექტირება, უნდა წარდგენილიყო საპროექტო დოკუმენტაცია სრულად.

4.8. „ა----- ს-----ს“ და მონასტრის ტერიტორიის 2--- წელს მომზადებული საინჟინრო - გეოლოგიური კვლევის შედეგებით დგინდება, რომ ა----- ს----- მდებარეობს 9 ბალიან სეისმურ ზონაში. გა-----ანების მიზეზების კვლევის შედეგად დადგინდა შემდეგი: ადგილის გეოლოგიური აგებულებიდან და ჰიდროგეოლოგიური პირობებიდან გამომდინარე გრუნტის წყლის სარკიდან ტენის კაპილარული აზევება კედლებში არ არის შესაძლებელი; „ა----- ს-----ს“ განთავსების ადგილზე ფუძე გრუნტების ბუნებრივი ტენიანობა, თუ არ ჩავთვლით სახურავიდან ჩამონადენი წვიმისა და თოვლის დნობით წყლით მათ ჭარბ გა-----ანებას, სეზონის მიხედვით უმნიშვნელოდ იცვლება. გრუნტების ბუნებრივი ტენიანობა არ არის მაღალი (ეკლესიის შ---- სივრცეში იატაკის ფილების ქვეშ გრუნტი ზედა ჰორიზონტში პრაქტიკულად გამომშრალია), რის გამოც ეს ფაქტორი კედლების მოხატულობის დაზიანების მიზეზად არ უნდა იქნეს განხილული. ნაგებობის დანესტიანების მიზეზად კედლებსა და იატაკზე ჰაერიდან წყლის ორთქლის კონდენსაცია და კედლების შეღწევადი - წვიმის და თოვლის დნობის წყლით გა-----ანებაა, რისი მიზეზიც საწვიმარის გაუმართაობაა. გვერდობზე ჩამონადენი წვიმის წყლისა და თოვლის დნობის ზედაპირული ნაკადები და ნაპრალებში ჩაჟონილი წყალი „ა----- ს-----ს“ ქვეშ, კლდოვანი ქანის და ყორე ქვის კედლის კონტაქტის ზონაში, ხვდება რა დაბრკოლებას ეს უკანასკნელის სახით ვერ ასწრებს დრენირებას, რის შედეგადაც ყორე ქვის საძირკველი აღნიშნულ ზონაში პერიოდულად ჭარბტენიან გარემოში ექცევა - გაწყლოვანებულია. აღნიშნული პროცესი გრძელვადიან პერსპექტივაში კიროვანი დუღაბის გამოტუტვის და მექანიკური გამორეცხვის გამო საფრთხის შემცველია. კედლის ხელოვნური პერფორაციის შედეგად დრენირების პირობები გაუმჯობესებულია, თუმცა გატარებული ღონისძიება არ არის საკმარისი და დამატებითი სამუშაოების

ჩატარებას საჭიროებს; ნაგებობის ჩრდილოეთ პერიმეტრზე ფერდობიდან ჩამონადენი ნაკადისაგან საძირკველის დასაცავად აუცილებელია ჰიდროსაიზოლაციო სამუშაოების გაგრძელება.

4.9. 2--- წელს მომზადებული იქნა ა----- ს-----ს ღვთისმშობლის მიძინების დედათა მონასტრის ტერიტორიის ისტორიულ-არქეოლოგიური კვლევა და რეკომენდაციები. აღნიშნულით დგინდება, რომ წარდგენილი პროექტი ფაქტიურად 2--- წლისა და 2--- წლის შესაბამისი კომისიის მიერ გამოთქმული მოსაზრებების გათვალისწინებით შეიქმნა, რომლის ძირითად დასაბუთებასაც ისტორიულად არსებული და არქეოლოგიური გათხრებით დადასტურებული მასალა იყო. აღნიშნული გარემოებები იძლევა იმის შესაძლებლობას, რომ სამონასტრო კომპლექსის გასააქტიურებლად საჭირო ახალი ნაგებობები სწორედ ისტორიულად არსებულ საფუძველზე განთავსდნენ. პროექტი ითვალისწინებს ს---ს დედათა მონასტრის ფუნქციონირებისათვის მინიმალურად საჭირო სათავსოების განთავსებას ა----- ს-----ს სამი მხრიდან შემოზღუდული გალავნის ზედა, ჩრდილოეთ ზღუდესა და შუა გალავანს შორის არსებულ ტერიტორიაზე. ასევე გაცემული იქნა პროექტირებისას გასათვალისწინებელი რეკომენდაციები. რეკომენდაციები მომზადებული იქნა ხელოვნებათმცოდნე თ- ღ-----ს მიერ.

4.10. 2--- წელს მომზადებული ს----- საპატრიარქოს გ-----სა და ა----- ეპარქიის ხუროთმოძღვრების, სახვითი ხელოვნების და რესტავრაციის სამსახურის გ-----ს მუნიციპალიტეტის, სოფელი ა-----, ს-----ს მამათა მონასტრის საეპისკოპოსო სახლის, სენაკებისა და კარიბჭის პროექტის არქიტექტურული ნაწილი 2--- წლის 03 ა----- შეთანხმებულია ს----- საპატრიარქოს საეკლესიო ხუროთმოძღვრებისა და ხელოვნების საბჭოსთან, რაც დასტურდება შესაბამისი ბეჭდით-

განმარტებითი ბარათით დგინდება, რომ ძველი ქართული ხუროთმოძღვრების შესანიშნავ ნიმუშს - ა----- ს-----ს ტაძარს განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს ს----- კულტურულ მემკვიდრეობაში, ა----- ს----- მდებარეობს ისტორიულ შ--- ქართლში, თ----- ჩრდილო კალთაზე. მდ. მ-----ის მარჯვენა შენაკადის - მდინარე ტ---ს ვიწრო ხეობის შუა წელზე, ქ. გ-----დან 12 კმ. მანძილზე სოფელ ა----- ი. ღვთისმშობლის მიძინების სახელობის ცენტრალურ-ჯვარ-გუმბათოვანი ტაძარი მ-----ის ჯ-----ს ხუროთმოძღვრული ანალოგიაა, მაგრამ მდინარე ტ---ს ულამაზეს ხეობაში მისი მდებარეობით, რელიეფებით, ლაპიდარული და ფრესკული წარწერებით, მასში დაცული ფეოდალური ხანის უბრწყინვალესი კედლის მხატვრობით, იგი ქართული კულტურის გამორჩეული ძეგლია.

სრულიად ს----- კ----- 2--- წლის 21 მ----- ბრძანებით ა----- ს-----ში განახლდა სამონასტრო ცხოვრება. ამ გადაწყვეტილებას წინ უძღოდა ს-----ა და გ-----ს ეპისკოპოსის ა----- გ-----ს ინიციატივით წარმოებული

აღმშენებლობითი ღონისძიებები, რამაც საეპარქიო ინფრასტრუქტურის განვითარების წინაპირობა შექმნა. ეპარქიის საზღვრებში არსებულ ათობით ეკლესიას ჩაუტარდა სარესტავრაციო, გამაგრებითი და აღდგენითი სამუშაოები. მრავალთაგან უმნიშვნელოვანესია 2002 წლის 19 ს-----ს ა----- დედათა მონასტრის დაფუძნება, რომელიც მდებარეობს ა----- ს-----დან ორიოდ კილომეტრზე, ღვთისმშობლის მცირე გუმბათოვან ეკლესიასთან (კ----- ერისთავების - ბ----- კარის ეკლესია).

2001-2--- წლების განმავლობაში ეპარქია საპატრიარქოს ხუროთმოძღვრების ცენტრთან და კულტურის სამინისტროსთან ერთად შეთანხმებულად ახორციელებდა ა----- ს-----ს სარეაბილიტაციო სამუშაოებს: 1. გალავნის კარიბჭესთან მცირე საცხოვრებელი სენაკის მშენებლობა; 2. ტაძრის სახურავის ლორფინის საფარის შეკეთება (ღარების კირხსნარით ამოგოზვა); 3. სუბსტრუქციის სამხრეთ-აღმოსავლეთი დაზიანებულ უბანზე და ტაძრის ირგვლივ მთელ პერიმეტრზე წყლის ამრიდი დროებითი გადახურვის მოწყობა. სუბსტრუქციის აღდგენის პირველი ეტაპი განხორციელდა ამერიკის საელჩოს დაფინანსებით- შემდგომი სარეაბილიტაციო ღონისძიებები: ტაძრის ირგვლივ სარინელის მოწყობის, დაზიანებული-დაშლილი ქვების ამოცვლის, მიწის მოხსნისა და დასავლეთის ტერასების რეაბილიტაციის ფიზიკური სამუშაოები შესრულდა ს----- კულტურის სამინისტროსა და ს-----ა და გ-----ს ეპარქიის წილობრივი დაფინანსებით- ეპარქიის დაკვეთით განხორციელდა ა----- ს-----ს ტერიტორიის ტოპო-გეოდეზიური გადაღება.

ს----- კათოლიკოს პატრიარქის ა----- ს-----ს მონასტრის აღდგენის ბრძანების შემდეგ ეპარქიის ხუროთმოძღვრების სახვითი ხელოვნების და რესტავრაციის სამსახურის მიერ დამუშავდა ს-----ს მონასტრის განვითარების კონცეფცია. 2005 წლიდან დაწყებული პროექტის არქიტექტურული ნაწილი სხვადასხვა დროს განიხილებოდა საპატრიარქოს ხუროთმოძღვრების ცენტრში და იმჟამინდელი კულტურის, ძეგლთა დაცვისა და სპორტის სამინისტროში. გამოთქმული შენიშვნების გათვალისწინებით, ეპარქიის დაკვეთით 2--- წელს ჩატარდა ტერიტორიის გეოლოგიური კვლევა და მომზადდა კვლევის ანგარიში და რეკომენდაციები (ხელმძღვანელი, ინჟინერ-გეოლოგი ი---- ჩ----ე), დასკვნის ეგზემპლარი გადაცემული აქვს კულტურული მემკვიდრეობის ეროვნულ სააგენტოს, ასევე 2--- წლის ი-----ში განხორციელდა ცენტრალური ტაძრის ჩრდილოეთ ბაქანზე საკვლევი უბნის არქეოლოგიური კვლევა და მომზადდა ანგარიში (ხელმძღვანელი, ისტ. მეცნიერებათა დოქტორი, გ----- მ-----ე).

ა----- ს-----ს მონასტრის განახლება ერთიანი კომპლექსური პროგრამის ნაწილ---, რაც გულისხმობს ტ--ის ხეობის ეკლესია-მონასტრების ნაგებობათა ეტაპობრივ რეაბილიტაციას და სამონასტრო მოღვაწეობის მთელი სისრულით აღდგენა-განვითარებას.

პროექტი ითვალისწინებს ადრე გამოთქმულ შენიშვნებსა და რეკომენდაციებს სამონასტრო ინფრასტრუქტურისათვის საჭირო ნაგებობების მოცულობების არსებულ გარემოსთან თავსებადი მასშტაბის, გეგმარების, არსებულ რელიეფზე ორგანულად მორგების, სამშენებლო მასალების შერჩევის, კედლის წყობის ხასიათის და ფერის, გადახურვების საფარის მოწყობის და სხვა არქიტექტურული ელემენტებისა და მხატვრული საკითხების თაობაზე.

ა----- ს-----ს სამონასტრო ცხოვრების განახლება-ამოქმედება განაპირობებს მისი სრულყოფილი ფუნქციონირებისათვის საჭირო და შესაბამისი არქიტექტურული გარემოს შექმნის აუცილებლობას. ეს გულისხმობს მონასტრის წევრთა საცხოვრებელი, საყოფაცხოვრებო, კულტურული და სამეურნეო სათავსოების აშენებას.

გამომდინარე ს-----ს განსაკუთრებული არქიტექტურულ-მხატვრული მნიშვნელობიდან, ჩამოყალიბებული სივრცითი გარემო გამორიცხავს კომპლექსში ახალი, შეუსაბამო მსხვილმასშტაბიანი მოცულობების და აქცენტების შეტ---ს. წარდგენილი პროექტის ამოსავალი პოზიციაა ს-----ს ტაძრისა და მიმდებარე ლანდშაპტური გარემოს ჩვენამდე მოღწეული ორგანული მთლიანობის მაქსიმალური შენარჩუნება. მონასტრის ინფრასტრუქტურისათვის გათვალისწინებული ნაგებობები განთავსდება კომპლექსის ისეთ პერიფერიულ ზონებში, რომლებიც ვიზუალურად ნაკლებად კითხვადია, არ არღვევს ჩამოყალიბებულ სილუეტს, არ შეაქვს დისონანსი კომპლექსის კომპოზიციურ, მოცულობით-სივრცით სტრუქტურაში.

ამ მიზნით ჩატარდა კომპლექსის ფოტოფიქსაცია ტაძართან მისასვლელი ყველა ძირითადი გზიდან, თუ საფეხმავლო ბილიკიდან. დადგინდა ხედვის მნიშვნელოვანი არეები და კუთხეები, რაზეც დაეყრდნო საპროექტო მოცულობების პარამეტრების განსაზღვრა (საკონტროლო "წითელი ხაზები"). წარდგენილი პროექტი არის ა----- ს-----ს სამონასტრო კომპლექსის პერსპექტიული განვითარების კონცეფციის ერთი შემადგენელი ნაწილი და განიხილავს მხოლოდ საეპისკოპოსო სახლის, სენაკების და კარიბჭის მოწყობას.

4.11. საჯარო რეესტრიდან 2--- წლის 21 ი-----ის ამონაწერის მიხედვით, გ-----ს რაიონის სოფელ ა-----ი მდებარე 10052 კვ.მ. ფართობის უძრავი ქონებისა და მასზე განთავსებული შენობა-ნაგებობის (შენობა N01 - ტაძარი, შენობა N02 - დამხმარე) მესაკუთრეს წარმოადგენს ს----- საპატრიარქოს გ-----სა და ა----- ეპარქია. მიწის ნაკვეთის საკადასტრო კოდია 66.60.14.23-, ხოლო უფლების დამდგენ დოკუმენტს წარმოადგენს ს----- საპატრიარქოს გ-----სა და ა----- ეპარქიის 2--- წლის 20 ი-----ის N--- მიმართვა.

4.12. ს----- საპატრიარქოს გ-----სა და ა----- ეპარქიის მიტროპოლიტმა ა----- გ-----მ 2--- წლის 1- ი-----ს N--- წერილით მიმართა ს----- კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს გენერალურ დირექტორს და ითხოვა ფიზიკური სამუშაოების ნებართვის გაცემა „გ-----სა და ა----- ეპარქიაში ეკლესია-მონასტრების აღშენების, სიწმინდეების დაცვის და რესტავრაციის ფონდის” სახელზე. წერილში განმარტებული იქნა, რომ გ-----ს მუნიციპალიტეტის გამგეობას დაგეგმილი ჰქონდა გ-----სა და ა----- ეპარქიაში არსებული, დაზიანებული საეკლესიო ნაგებობების გადაუდებელი სარეაბილიტაციო სამუშაოების ეტაპობრივი ფინანსური უზრუნველყოფა. შეჩერებულ სამ სარეაბილიტაციო საეკლესიო ობიექტზე ჩასატარებელი იყო შემდეგი სამუშაოები: ა----- ს-----ს მონასტრის კუთვნილი ტერიტორიის გზისპირა ზღუდე-გალავნის და კარიბჭის მოწყობა.

4.13. სსიპ საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს ადრექრისტიანული და შუასაუკუნეების კულტურული მემკვიდრეობის უძრავ ძეგლთა სექციის 2--- წლის 24 ა----- N-- სხდომის ოქმის მიხედვით, სექციამ განიხილა გ-----ს მუნიციპალიტეტი, ა----- ს-----ს მონასტერი, საეპისკოპოსო სახლის, სენაკებისა და კარიბჭის პროექტი. მანვე დაადგინა, რომ პროექტს მიეცა დადებითი შეფასება. გალავნის კედლები ნაკლებ იყოს დატეხილი რელიეფის გათვალისწინებით-

4.14. ს----- კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს გენერალური დირექტორის 2--- წლის 2- ს-----ის N----- ბრძანებით გაიცა კულტურული მემკვიდრეობის უძრავ ძეგლთა სამუშაოების ნებართვა გ-----ს მუნიციპალიტეტში, ა----- ს-----ს მონასტრის ტერიტორიის რეაბილიტაცია-ადაპტაციაზე: საეპისკოპოსო სახლის, სენაკებისა და კარიბჭის მოწყობაზე (საფუძველი - ს----- საპატრიარქოს გ-----სა და ა----- ეპარქიის მიტროპოლიტი ა----- გ-----ს 2--- წლის 1- ი-----ის N--- (შემ: N-----) წერილი, ს----- საპატრიარქოს საეკლესიო ხუროთმოძღვრებისა და ხელოვნების საბჭოს 2--- წლის 03 ა----- შეთანხმება).

4.15. 2--- წლის 2- ს-----ს გაიცა კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლზე სამუშაოების სანებართვო მოწმობა N----- ნებართვის მფლობელია - გ-----სა და ა----- ეპარქიაში ეკლესია-მონასტრების აღშენების, სიწმინდეების დაცვისა და რესტავრაციის ფონდი. სამართლებრივი საფუძველია - ს----- საპატრიარქოს გ-----სა და ა----- ეპარქიის მიტროპოლიტის ა----- გ-----ს 2--- წლის 1- ი-----ის N--- (შემ: N-----) წერილი, ს----- საპატრიარქოს საეკლესიო ხუროთმოძღვრებისა და ხელოვნების საბჭოს 2--- წლის 03 ა----- შეთანხმება და ს----- კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს გენერალური დირექტორის 2--- წლის 2- ს-----ის N----- ბრძანება.

სანებართვო ობიექტია - კულტურული მემკვიდრეობის უძრავი ძეგლი - გ----ს მუნიციპალიტეტი, ა----- ს----ს მონასტერი. შესასრულებელი სამუშაო - გ----ს მუნიციპალიტეტში, ა----- ს----ს მონასტრის ტერიტორიის რეაბილიტაცია-ადაპტაცია: საეპისკოპოსო სახლის, სენაკებისა და კარიბჭის მოწყობა. სამუშაოთა შუალედური ანგარიშის წარდგენის ვადა - 2--- წლის 3- ნოემბერი; 2--- წლის 3- ი--- ი; 2--- წლის 3- ნოემბერი; 2--- წლის 29 ი----ი. ნებართვის მოქმედების ვადა - 2--- წლის 2- ს-----ის 2--- წლის 3- ნ-----ამდე, საბოლოო ანგარიშის წარდგენის ვალდებულებით-

4.16. გ----სა და ა----- ეპარქიაში ეკლესია-მონასტრების აღშენების, სიწმინდეების დაცვისა და რესტავრაციის ფონდის 2--- წლის 12 დეკემბრის N-- წერილით ს----- კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს გენერალურ დირექტორს ეცნობა, რომ დაუფინანსებლობის გამო, გ----ს მუნიციპალიტეტში, ა--- ს----ს მონასტრის ტერიტორიის რეაბილიტაცია-ადაპტაცია: საეპისკოპოსო სახლის, სენაკების და კარიბჭის მოწყობის სამუშაოები (სანებართვო მოწმობა N-----) არ დაწყებულა, რის გამოც ვერ იქნა წარდგენილი შუალედური ანგარიში და ფინანსური უზრუნველყოფის გარკვევისა და ძეგლზე ფიზიკური სამუშაოების დაწყების შესაბამისად ეცნობებოდა დამატებით-

4.17. გ----სა და ა----- ეპარქიაში ეკლესია-მონასტრების აღშენების, სიწმინდეების დაცვისა და რესტავრაციის ფონდის 2--- წლის 03 ი----ის N-- წერილით ს----- კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს გენერალურ დირექტორს გაეგზავნა გ----ს მუნიციპალიტეტში, ა----- ს----ს მონასტრის ტერიტორიის რეაბილიტაცია-ადაპტაციის - საეპისკოპოსო სახლის, სენაკების და კარიბჭის მოწყობის სამუშაოთა (სანებართვო მოწმობა N-----) შუალედური ანგარიში. ასევე ეცნობა, რომ დაუფინანსებლობის გამო ვერ მოხერხდა დროულად პროექტით გათვალისწინებული სამუშაოების დაწყება. გ----ს მუნიციპალიტეტის მეშვეობით დაფინანსების პრობლემა მოგვარებული იქნა და დაიწყო მოსამზადებელი სამუშაოები: დასაწყობდა სამშენებლო მასალა, მომზადდა ტერიტორია და საძირკვლის კონტური, აღნიშნულს ერთვოდა ფოტო მასალა.

4.1- ს----- კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს გენერალური დირექტორის 2--- წლის 22 დეკემბრის N----- წერილით გ----სა და ა--- ეპარქიაში ეკლესია-მონასტრების აღშენების, სიწმინდეების დაცვისა და რესტავრაციის ფონდის დირექტორს მიტროპოლიტ ა----- გ-----ს ეცნობა, რომ ს----- კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს თანამშრომლები იმყოფებოდნენ გ----ს მუნიციპალიტეტში, ა----- ს----ს მონასტრის ტერიტორიის რეაბილიტაცია-ადაპტაციის (საეპისკოპოსო სახლის, სენაკებისა და კარიბჭის მოწყობა) სამუშაოების შუალედური ანგარიშის პროექტთან შესაბამისობის დასადგენად. მონიტორინგის შედეგად დადგინდა, რომ ა----- ს----ს მონასტრის ტერიტორიის რეაბილიტაცია-ადაპტაცია ხორციელდებოდა გეგმის

მიხედვით და სააგენტოსთან შეთანხმებული პროექტის შესაბამისად, სანებართვო პირობების სრული დაცვით-

4.19. 2--- წლის 20 თებერვალს ს----- ა----- ი----- ა-----ამ ადმინისტრაციული საჩივრით მიმართა ს----- კულტურისა და სპორტის სამინისტროს ს----- კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს 2--- წლის 2- ს-----ის N---- ბრძანებისა და მის საფუძველზე გაცემული სანებართვო მოწმობის ბათილად ცნობის მოთხოვნით-

ს----- კულტურისა და სპორტის მინისტრის 2--- წლის 0- მ----- N---- ბრძანებით საჩივარი დარჩა განუხილველი, იმ საფუძველით, რომ საჩივრის ავტორს არ გააჩნდა რეალური და ფაქტობრივი ინტერესი, ასევე გასული იყო სადავო აქტების გასაჩივრების კანონით გათვალისწინებული ვადა.

სამართლებრივი დასაბუთება

4.20. სააპელაციო სასამართლო იზიარებს პირველი ინსტ--ციის სასამართლოს დასკვნებს საქმის სამართლებრივ საკითხებთან დაკავშირებით; მიიჩნევს, რომ პირველი ინსტ--ციის სასამართლომ სამართლებრივი თვალსაზრისით სწორად შეაფასა საქმესთან დაკავშირებული ფაქტობრივი გარემოებები; თავის მხრივ, აპელანტმა სააპელაციო საჩივარში ვერ გააქარწყლა პირველი ინსტ--ციის სასამართლოს მიერ გაკეთებული სამართლებრივი დასკვნები, ვერ მიუთითა და ვერ წარმოადგინა ისეთი არგუმენტები, რომლებზე დაყრდნობითაც შესაძლებელი იქნებოდა საქმეზე დადგენილი ფაქტების სხვაგვარი სამართლებრივი შეფასება.

4.21. ს----- ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის მე-60¹ მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი ბათი---, თუ იგი ეწინააღმდეგება კანონს ან არსებითად დარღვეულია მისი მომზადების ან გამოცემის კანონმდებლობით დადგენილი სხვა მოთხოვნები. ამავე მუხლის მეორე ნაწილის შესაბამისად, ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის მომზადებისა ან გამოცემის წესის არსებით დარღვევად ჩაითვლება ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემა ამ კოდექსის 32-ე ან 34-ე მუხლით გათვალისწინებული წესის დარღვევით ჩატარებულ სხდომაზე ან კანონით გათვალისწინებული ადმინისტრაციული წარმოების სახის დარღვევით, ანდა კანონის ისეთი დარღვევა, რომლის არარსებობის შემთხვევაში მოცემულ საკითხზე მიღებული იქნებოდა სხვაგვარი გადაწყვეტილება.

მოცემულ შემთხვევაში უნდა დადგინდეს გასაჩივრებული, ს----- კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს გენერალური დირექტორის 2--- წლის 2- ს-----ის N---- ბრძანებისა და N----- სანებართვო მოწმობის, ასევე, ს----- კულტურისა და სპორტის მინისტრის 2--- წლის 0- მ----

--- N----- ბრძანების შესაბამისობა ს----- კანონმდებლობასთან.

4.22. ს----- პარლამენტის 2002 წლის 22 ოქტომბრის დადგენილებით დამტკიცებული „ს----- სახელმწიფოსა და ს----- სამოციქულო ავტოკეფალურ მართლმადიდებელ ეკლესიას შორის“ კონსტიტუციური შეთანხმების მე-7 მუხლის თანახმად, **სახელმწიფო ეკლესიის საკუთრებად ცნობს ს----- მთელ ტერიტორიაზე არსებულ მართლმადიდებლურ ტაძრებს, მონასტრებს (მოქმედს და არამოქმედს), მათ ნანგრევებს, აგრეთვე, მიწის ნაკვეთებს, რომლებზეც ისინია განლაგებული.** ზემოაღნიშნულ ნაგებობათა დაცვის ზონები, მათი მოვლა-პატრონობისა და სარგებლობის წესები განისაზღვრება შესაბამისი სახელმწიფო სამსახურის მიერ მოქმედი კანონმდებლობით და ეკლესიასთან შეთანხმებით- ამავე დადგენილების მე-9 მუხლის შესაბამისად, **სახელმწიფო და ეკლესია ერთობლივად ზრუნავენ** ისტორიულ-კულტურული და არქეოლოგიურ-არქიტექტურული ფასეულობების მქონე საეკლესიო ნაგებობებისა და საეკლესიო საგანძურის სათანადო დაცვასა და მოვლა-პატრონობისათვის. სახელმწიფო ეკლესიასთან შეთანხმებით, მოქმედი კანონმდებლობის თანახმად, ამტკიცებს დამატებით წესებს მუზეუმებსა და საცავებში დაცული საეკლესიო საგანძურის სარგებლობის შესახებ, ასევე კულტურულ-ისტორიული ღირებულებების მქონე ტაძრების აღდგენის, რესტავრაცია-კონსერვაციის ან მოხატვის პროექტებს.

4.2- სააპელაციო სასამართლო მიუთითებს „კულტურული მემკვიდრეობის შესახებ“ ს----- კანონის მე-3 მუხლზე, რომლის „ი.ა“ ქვეპუნქტის თანახმად, კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლი კულტურული მემკვიდრეობის უძრავი ან მოძრავი ობიექტია (ს----- სამოქალაქო კოდექსით განსაზღვრული უძრავი ან მოძრავი ნივთი), რომელსაც ამ კანონით დადგენილი წესით მიენიჭა ძეგლის სტატუსი. ამავე მუხლის „კ“ ქვეპუნქტის შესაბამისად, კულტურული მემკვიდრეობის დამცავი ზონაა **კულტურული მემკვიდრეობის უძრავი ობიექტების ირგვლივ ან/და მათი გავრცელების ან გავლენის არეალში ამ კანონით დადგენილი წესით განსაზღვრული ტერიტორია, რომლის ფარგლებშიც მოქმედებს ექსპლუატაციის განსაკუთრებული რეჟიმი და რომლის დანიშნულებაა, მის საზღვრებში არსებული კულტურული მემკვიდრეობა დაიცვას არასასურველი ზეგავლენისაგან.** ამავე მუხლის „ლ.ა.“ ქვეპუნქტის მიხედვით, კულტურული მემკვიდრეობაა მატერიალური – ადამიანის მიერ ან ადამიანის ბუნებაზე ზემოქმედების შედეგად შექმნილი ნებისმიერი სახის მხატვრული, ესთეტიკური, ისტორიული, მემორიალური ღირებულების მქონე არქიტექტურული, ხელოვნების, ქალაქთმშენებლობითი, სასოფლო, არქეოლოგიური, ანთროპოლოგიური, ეთნოგრაფიული, მონუმენტური, ტექნიკის განვითარებასთან დაკავშირებული უძრავი ან მოძრავი ობიექტები, დოკუმენტური მასალები, ასევე ბალები, პარკები, ლანდშაფტური არქიტექტურის ობიექტები, ისტორიული დასახლებები, ისტორიულად ჩამოყალიბებული გარემო, დაკავშირებული ქვეყნის ისტორიასთან, განვითარებასთან, ფოლკლორთან,

რწმენასა და ტრადიციებთან, ადრე ან ამჟამად არსებულ ცივილიზაციასთან. ამავე მუხლის „რ“ ქვეპუნქტის თანახმად, უძრავი ძეგლის ტერიტორიაა უძრავ ძეგლზე ს----- კანონმდებლობით დადგენილი წესით დამაგრებული მიწის ნაკვეთი, ხოლო ასეთის არარსებობის შემთხვევაში – უძრავი ძეგლის მიერ უშუალოდ დაკავებული ტერიტორია. ამავე მუხლის „ქ“ ქვეპუნქტის მიხედვით, ძეგლის ადაპტაციაა ძეგლში მისი რეაბილიტაციის, ასევე ფუნქციის დასაშვები ცვლილების ინტერესით განპირობებული იმგვარი ცვლილებების შეტ---, რომლებიც არ იწვევს ძეგლის მხატვრულ-ესთეტიკური, ისტორიული და სხვა მნიშვნელობის შემცირებას და გამართლებულია მეთოდოლოგიურად.

4.24. „კულტურული მემკვიდრეობის შესახებ“ ს----- კანონის მე-15 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, ობიექტისათვის კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლის სტატუსის მინიჭების საფუძველია მისი ისტორიული ან კულტურული ღირებულება, დაკავშირებული მის სიძველესთან, უნიკალურობასთან ან ავთენტურობასთან. ამავე მუხლის მე-2 პუნქტის შესაბამისად, ამ მუხლის პირველ პუნქტში მითითებული საფუძვლის არსებობის შემთხვევაში ძეგლის სტატუსი ასევე შეიძლება მიენიჭოს ფიზიკურად, ფუნქციურად, ისტორიულად ან ტერიტორიულად დაკავშირებული კულტურული მემკვიდრეობის ობიექტების ერთობლიობას, რომელიც ტოპოგრაფიულად იდენტიფიცირებადი ერთეულია. ამ შემთხვევაში მის უძრავ და მოძრავ ნაწილებზე ვრცელდება ამ კანონით უძრავი და მოძრავი ძეგლების მიმართ დადგენილი შესაბამისი წესები.

4.25. მითითებული კანონის მე-4 მუხლის შესაბამისად, კულტურული მემკვიდრეობის სახელმწიფო დაცვას ს----- კანონმდებლობით განსაზღვრულ უფლებამოსილებათა ფარგლებში ახორციელებენ ს----- განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის სამინისტრო ს----- იუსტიციის სამინისტრო, ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოები, აგრეთვე სხვა სახელმწიფო ორგანოები, საჯარო და კერძო სამართლის იურიდიული პირები. კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის სფეროში სახელმწიფო და ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოები თავიანთ უფლებამოსილებებს ახორციელებენ „ს----- სახელმწიფოსა და ს----- ავტოკეფალურ მართლმადიდებელ ეკლესიას შორის კონსტიტუციური შეთანხმების“ მე-7, მე-8 და მე-9 მუხლებით დადგენილი ნორმების შესაბამისად. ამასთანავე, ამავე კანონის 22-ე მუხლის მიხედვით, **ძეგლის დაცვის ძირითადი პრინციპია მისთვის იმ თვისებებისა და მახასიათებლების, უძრავი ძეგლის შემთხვევაში – ასევე იმ გარემოს შენარჩუნება, რომლებიც (რომელიც) განაპირობებს მის ისტორიულ, კულტურულ, მემორიალურ, ეთნოლოგიურ, მხატვრულ, ესთეტიკურ, მეცნიერულ ან სხვა ღირებულებას.** ამავე კანონის 2--ე მუხლის შესაბამისად, დასაშვებია ძეგლის მხოლოდ იმგვარი გამოყენება, რომელიც არ აზიანებს ან ამის საფრთხეს არ უქმნის მას, არ ამცირებს მის კულტურულ ან ისტორიულ ღირებულებას, არ იწვევს მისი ავთენტუკური ელემენტების ცვლილებებს, არ აუარესებს მის აღქმას.

4.26. „კულტურული მემკვიდრეობის შესახებ“ ს----- კანონის 47-ე მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, ძეგლზე ამ კანონის 25-ე მუხლით განსაზღვრული სამუშაოების ჩატარების სამართლებრივი საფუძველია კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლზე სამუშაოების ნებართვა, გარდა ამ მუხლის მე-2 და მე-10 პუნქტებში მითითებული შემთხვევებისა. მე-2 პუნქტის თანახმად, თუ ძეგლი იმავდროულად განსაკუთრებული მნიშვნელობის ობიექტია, მასზე ჩასატარებელ სამუშაოებზე გაიცემა განსაკუთრებული მნიშვნელობის ობიექტის მშენებლობის ნებართვა ს----- კანონმდებლობით დადგენილი წესით- მე-3 პუნქტის შესაბამისად, კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლზე სამუშაოების ნებართვა გაიცემა სარეაბილიტაციო სამუშაოებზე, ხოლო უძრავი ძეგლის შემთხვევაში – ასევე კვლევით სამუშაოებზე, თუ ეს სამუშაოები გულისხმობს ძეგლზე ფიზიკურ ზემოქმედებას. მე-4 პუნქტის თანახმად, ძეგლზე ჩასატარებელ სამუშაოებზე გაიცემა მხოლოდ ერთი, ამ მუხლის პირველი ან მე-2 პუნქტით განსაზღვრული ნებართვა და ძეგლზე სამუშაოების ჩატარება სხვა ნებართვას არ საჭიროებს. მე-6 პუნქტის მიხედვით, **კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლზე სამუშაოებისა და არქეოლოგიური სამუშაოების ნებართვებს გასცემს სამინისტრო ან სამინისტროს წარდგინებით, ს----- მთავრობის დადგენილების საფუძველზე** განსაზღვრული შესაბამისი უფლებამოსილი ორგანო. ნებართვა გაიცემა შესაბამისი საპროექტო დოკუმენტაციით განსაზღვრული სამუშაოების დასრულებისათვის საჭირო ვადით, სამუშაოთა მოცულობის, სირთულის, გარემო პირობების, ასევე ნებართვის მაძიებლის მიერ წარმოდგენილი სამუშაოების ჩატარების კალენდარული გრაფიკის გათვალისწინებით- მე-7 პუნქტის შესაბამისად, **კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლზე სამუშაოების ნებართვის მაძიებელი შეიძლება იყოს მხოლოდ ძეგლის მესაკუთრე ან მის მიერ უფლებამოსილი პირი**, ხოლო არქეოლოგიური სამუშაოების ნებართვის მაძიებელი შეიძლება იყოს მხოლოდ შესაბამისი მიწის ნაკვეთის მესაკუთრე ან მის მიერ უფლებამოსილი პირი, გარდა ამ კანონის 54-ე მუხლში მითითებული შემთხვევებისა. ამავე მუხლის მე-11 პუნქტის თანახმად, ძეგლზე სამუშაოების ან არქეოლოგიური სამუშაოების სანებართვო მოწმობაში უნდა მიეთითოს ნებართვის მფლობელის ვინაობა, შესაბამისი განცხადების თარიღი და სარეგისტრაციო ნომერი, სამუშაოთა სახეობა და ჩატარების ვადები. სანებართვო მოწმობების ფორმები მტკიცდება მინისტრის ნორმატიული აქტით- ამასთანავე, ამავე კანონის 48-ე მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, **განცხადება კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლზე სამუშაოების ნებართვის ან არქეოლოგიური სამუშაოების ნებართვის მისაღებად უნდა შეიცავდეს ზუსტ მითითებას, თუ რა სახეობისა და მოცულობის სამუშაოებს ისახავს მიზნად ნებართვის მაძიებელი.**

4.27. დადგენი---, რომ ა----- ს----ს ს----- კულტურის, ძეგლთა დაცვისა და სპორტის მინისტრის 2--- წლის 3- მ----- N----- ბრძანებით უძრავი ძეგლის სტატუსი მიენიჭა, ხოლო ს----- პრეზიდენტის 2--- წლის 07 ნ-----ის N---

ბრძანებულებით - ეროვნული მნიშვნელობის კატეგორია. საჯარო რეესტრიდან ამონაწერის შესაბამისად კი, გორის რაიონის სოფელ ანდრიაშვილის მდებარე უძრავი ქონება მასზე განთავსებული შენობა-ნაგებობით საკუთრების უფლებით ეკუთვნის სსიპ-ს საპატრიარქოს გორის და ანდრიაშვილის ეპარქიას.

ასევე დადგენილია, რომ 2017 წლის 25 მაისის სხდომაზე სსიპ-ს კულტურის, ძეგლთა დაცვისა და სპორტის სამინისტროს გაერთიანებულმა კომისიამ განიხილა ყოვლადწმინდა ღვთისმშობლის მიძინების სახელობის ანდრიაშვილის დედათა მონასტრის განვითარების კონცეფცია და დაასკვნა, რომ განსახილველად წარდგენილ კონცეფციაზე სამოქმედო გეგმად ეტაპობრივად დამუშავებისთვის მუშაობა მისაღები იყო. წარდგენილი პროექტი ხელს შეუწყობდა ხეობის განვითარებას. 2017 წელს მომზადებული იქნა „ანდრიაშვილის დედათა მონასტრის ტერიტორიის საინჟინრო-გეოლოგიური კვლევის შედეგები, 2017 წელს კი - ანდრიაშვილის ღვთისმშობლის მიძინების დედათა მონასტრის ტერიტორიის ისტორიულ-არქეოლოგიური კვლევა და რეკონსტრუქციები.

4.28. დადგენილია, რომ სსიპ-ს საპატრიარქო გორის და ანდრიაშვილის ეპარქიის მიტროპოლიტმა ანდრიაშვილმა 2017 წლის 1- იანვარს N-1 წერილით მიმართა სსიპ-ს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს გენერალურ დირექტორს და ითხოვა ფიზიკური სამუშაოების ნებართვის გაცემა „გორის და ანდრიაშვილის ეპარქიაში ეკლესია-მონასტრების აღშენების, სიწმინდეების დაცვის და რესტავრაციის ფონდის“ სახელზე. წერილში განმარტებული იქნა, რომ გორის მუნიციპალიტეტის გამგეობას დაგეგმილი ჰქონდა გორის და ანდრიაშვილის ეპარქიაში არსებული, დაზიანებული საეკლესიო ნაგებობების გადაუდებელი სარეაბილიტაციო სამუშაოების ეტაპობრივი ფინანსური უზრუნველყოფა. შეჩერებულ სამ სარეაბილიტაციო საეკლესიო ობიექტზე ჩასატარებელი იყო შემდეგი სამუშაოები: ანდრიაშვილის დედათა მონასტრის კუთვნილი ტერიტორიის გზისპირა ზღუდე-გალავნის და კარიბჭის მოწყობა.

სსიპ-ს საპატრიარქოს გორის და ანდრიაშვილის ეპარქიის ხუროთმოძღვრების, სახვითი ხელოვნების და რესტავრაციის სამსახურის გორის მუნიციპალიტეტის სოფელ ანდრიაშვილის დედათა მონასტრის საეპისკოპოსო სახლის, სენაკებისა და კარიბჭის პროექტის არქიტექტურული ნაწილი 2017 წლის 03 აპრილს შეთანხმებულია სსიპ-ს საპატრიარქოს საეკლესიო ხუროთმოძღვრებისა და ხელოვნების საბჭოსთან, რაც დასტურდება შესაბამისი ბეჭდით- ამასთანავე, სააპელაციო სასამართლო ყურადღებას გაამახვილებს პროექტის განმარტებით ბარათში დაფიქსირებულ ინფორმაციაზე. ამასთანავე, სსიპ საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს ადრექრისტიანული და შუასაუკუნეების კულტურული მემკვიდრეობის უძრავ ძეგლთა სექციის 2017 წლის 24 აპრილს N-1 სხდომის ოქმის მიხედვით, სექციამ განიხილა ანდრიაშვილის დედათა მონასტრის საეპისკოპოსო სახლის, სენაკებისა და კარიბჭის პროექტი, რომელსაც მიეცა

დადებითი შეფასება. შედეგად, ს----- კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს გენერალური დირექტორის 2--- წლის 2- ს-----ის N---- ბრძანებით გაიცა კულტურული მემკვიდრეობის უძრავ ძეგლთა სამუშაოების ნებართვა გ-----ს მუნიციპალიტეტში, ა----- ს-----ს მონასტრის ტერიტორიის რეაბილიტაცია-ადაპტაციაზე: საეპისკოპოსო სახლის, სენაკებისა და კარიბჭის მოწყობაზე (საფუძველი - ს----- საპატრიარქოს გ-----სა და ა----- ეპარქიის მიტროპოლიტი ა----- გ-----ს 2--- წლის 1- ი-----ის N--- (შემ: N-----) წერილი, ს----- საპატრიარქოს საეკლესიო ხუროთმოძღვრებისა და ხელოვნების საბჭოს 2--- წლის 03 ა----- შეთანხმება).

4.29. ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, მითითებული სამართლებრივი ნორმებისა და საქმეზე დადგენილი ფაქტობრივი გარემოებების გათვალისწინებით, სააპელაციო პალატა მიიჩნევს, რომ სამშენებლო ნებართვა გაცემულია საქმისთვის მნიშვნელობის მქონე ყველა გარემოების შესწავლისა და გამოკვლევის შემდეგ, უფლებამოსილი ორგანოს მიერ, კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლზე სამშენებლო სამუშაოების წარმოების პრინციპების უზრუნველყოფით- ამდენად, პირველი ინსტ-ციის სასამართლომ მართებულად არ გაიზიარა მოსარჩელის მითითება, რომ სსიპ საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტო გასცდა მოთხოვნის ფარგლებს. კერძოდ, საყურადღებოა, რომ ს----- საპატრიარქოს გ-----სა და ა----- ეპარქიის ხუროთმოძღვრების, სახვითი ხელოვნების და რესტავრაციის სამსახურის გ-----ს მუნიციპალიტეტის, სოფელი ა----- ს-----ს მამათა მონასტრის საეპისკოპოსო სახლის, სენაკებისა და კარიბჭის პროექტის არქიტექტურული ნაწილი 2--- წლის 03 ა----- შეთანხმებულია ს----- საპატრიარქოს საეკლესიო ხუროთმოძღვრებისა და ხელოვნების საბჭოსთან, რაც დასტურდება შესაბამისი ბეჭდით, ასევე, 2--- წლის 2- ს-----ს გაცემული კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლზე სამუშაოების N----- სანებართვო მოწმობის მიხედვით, ნებართვის მფლობელს წარმოადგენს გ-----სა და ა----- ეპარქიაში ეკლესია-მონასტრების აღშენების, სიწმინდეების დაცვისა და რესტავრაციის ფონდი, რომლის დირექტორიც არის მიტროპოლიტი ა----- გ-----, რომელსაც წინამდებარე სარჩელით გასაჩივრებული აქტები სადავოდ არ გაუხდია. ამასთან, მოპასუხის მითითებით, ჯერ კიდევ სსიპ საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს სხდომაზე საპატრიარქოს წარმომადგენელი დაეთანხმა აღნიშნულ ფარგლებში ნებართვის გაცემას.

4.3.- „კულტურული მემკვიდრეობის შესახებ“ ს----- კანონის 34-ე მუხლით განსაზღვრულია კულტურული მემკვიდრეობის დამცავი ზონების სტრუქტურა და დადგენის წესები, ამავე მუხლის მე-2 პუნქტის თანახმად, ძეგლის ინდივიდუალური დამცავი ზონა შედგება შემდეგი არეალებისაგან: ა) **ძეგლის ფიზიკური დაცვის არეალი;** ბ) **ძეგლის ვიზუალური დაცვის არეალი**, ხოლო მე-8 პუნქტის შესაბამისად, თუ ერთი ტერიტორია რამდენიმე დამცავი ზონის ფარგლებში მოექცევა, დამცავი ზონების რეჟიმებიდან, ყოველ კონკრეტულ

შემთხვევაში, მოქმედებს ამკრძალავი ნორმა. ამავე კანონის 35-ე მუხლით განსაზღვრულია ძეგლისათვის დამცავი ზონების დადგენის მიზნები და ამოცანები, რომლის პირველი პუნქტის თანახმად დამცავი ზონის დადგენის მიზნებია: მის საზღვრებში არსებული კულტურული მემკვიდრეობის, მათ შორის, ძეგლების, კულტურული ღირებულების მქონე ურბანული ქსოვილისა და ცალკეული შენობა-ნაგებობების, ისტორიული განაშენიანების, ქუჩათა ქსელის, გეგმარებითი სტრუქტურის, ისტორიული ლანდშაფტის, არქეოლოგიური ობიექტების არასასურველი ზემოქმედებისაგან დაცვა; მის საზღვრებში არსებული კულტურული მემკვიდრეობის ბუნებრივი, ისტორიული, ესთეტიკური, ეკოლოგიური გარემოს, მისი ავთენტური ელემენტების, ისტორიულად ჩამოყალიბებული ხედებისა და პანორამების, ასევე იმ სოციალურ-ეკონომიკური და კულტურული კონტექსტის შენარჩუნება, რომელიც ხელს შეუწყობს ძეგლისა და მისი გარემოს დაცვასა და მდგრად განვითარებას, ძეგლის, როგორც ისტორიის მოწმის, როლის შენარჩუნებას, ხოლო მე-2 პუნქტის შესაბამისად, **დამცავ ზონებში განსახორციელებელი ღონისძიებები უნდა ითვალისწინებდეს ხელსაყრელი გეოლოგიური და ჰიდროგეოლოგიური პირობების შენარჩუნებას, სანიტარიულ-ჰიგიენური, სეისმური და ხანძარსაწინააღმდეგო მოთხოვნების დაკმაყოფილებას, ძეგლებზე და ისტორიულად ჩამოყალიბებულ გარემოზე არასასურველი ზემოქმედების თავიდან აცილებას.** აღნიშნული ღონისძიებების განხორციელებისას დაცული უნდა იქნეს ამ სფეროში საერთაშორისო სამართლითა და ს----- კანონმდებლობით დადგენილი სტ--დარტები და ნორმები.

4.31. „კულტურული მემკვიდრეობის შესახებ“ ს----- კანონის 36-ე მუხლით განსაზღვრულია ძეგლის ინდივიდუალური დამცავი ზონის, მისი შემადგენელი არელებისა და რეჟიმის დადგენის წესები. მითითებული მუხლის პირველი პუნქტის შესაბამისად, ძეგლის ინდივიდუალურ დამცავ ზონად განისაზღვრება ტერიტორია უძრავი ძეგლის გარშემო, რომელიც შედგება ფიზიკური და ვიზუალური დაცვის არელებისგან და დგინდება ძეგლის ფიზიკური და ვიზუალური დაცვის მიზნით- მე-2 პუნქტის თანახმად, ძეგლის ფიზიკური დაცვის არეალი არის ტერიტორია უძრავი ძეგლის გარშემო, სადაც ნებისმიერმა ქმედებამ შესაძლოა ფიზიკურად დააზიანოს ძეგლი ან მისი მიმდებარე ტერიტორია. ფიზიკური დაცვის არეალი განისაზღვრება შემდეგი მანძილით – ძეგლის სიმაღლე გამრავლებული 2-ზე, მაგრამ არანაკლებ 50 მეტრის რადიუსით- მე-3 პუნქტის შესაბამისად, ფიზიკური დაცვის არეალში აკრძალულია ყოველგვარი საქმიანობა, რომელიც დააზიანებს ან დაზიანების საფრთხეს შეუქმნის ძეგლს ან გააუარესებს მის აღქმას ან გამოყენებას, მათ შორის: ა) იმგვარი მოქმედებები, რომლებიც გამოიწვევს მიწის მნიშვნელოვან ვიბრაციას ან დეფორმაციას; ბ) ქიმიურ, ადვილად აალებად და ფეთქებად ნივთიერებათა შენახვა; გ) ისეთი ობიექტების აღმართვა, რომლებიც არ ემსახურება ძეგლის დაცვას ან მისი გარემოს გაუმჯობესებას; დ) მცენარეთა იმ სახეობების ან იმგვარად დარგვა, რომლებმაც ან რამაც შეიძლება დააზიანოს ძეგლი. ხოლო მე-4 პუნქტის მიხედვით, ძეგლის

ვიზუალური დაცვის არეალი არის ტერიტორია ფიზიკური დაცვის არეალის მიღმა, რომლის ცვლილებაც გავლენას ახდენს ძეგლის ისტორიულად ჩამოყალიბებულ გარემოზე ან/და ძეგლის სრულფასოვან აღქმაზე. ვიზუალური დაცვის არეალი განისაზღვრება: ა) ძეგლებისათვის – 3-0 მეტრის რადიუსით; ბ) ეროვნული მნიშვნელობის ძეგლებისათვის – 500 მეტრის რადიუსით; გ) მსოფლიო მემკვიდრეობის ნუსხაში შეტ--ილი ძეგლებისათვის –1000 მეტრის რადიუსით-

4.32. სააპელაციო სასამართლო იზიარებს პირველი ინსტ--ციის სასამართლოს მითითებას, რომ სადავო აქტებით გათვალისწინებული სამუშაოები მოიცავს ტერიტორიას, რომელიც ფუნქციურად, ტერიტორიულად, ისტორიულად დაკავშირებული იყო და არის უშუალოდ ა----- ს----თან. ამდენად, განსახილველ შემთხვევაში საკითხი ეხება არა ძეგლის ინდივიდუალურ დაცვის ზონას, არამედ უშუალოდ ძეგლის ტერიტორიას, რომელზეც ვრცელდება ძეგლის მიმართ დადგენილი სამართლებრივი დანაწესი, აღნიშნულს მოწმობს სახელოვნებდმცოდნეო კვლევა და მასში მოხმობილი წყაროები. ამასთან, 2--- წელს მომზადებული ს----- საპატრიარქოს გ-----სა და ა----- ეპარქიის ხუროთმოძღვრების, სახვითი ხელოვნების და რესტავრაციის სამსახურის გ-----ს მუნიციპალიტეტის სოფელ ა-----დ ს-----ს მამათა მონასტრის საეპისკოპოსო სახლის, სენაკებისა და კარიბჭის პროექტის არქიტექტურული ნაწილი 2--- წლის 03 ა----- შეთანხმებული იქნა ს----- საპატრიარქოს საეკლესიო ხუროთმოძღვრებისა და ხელოვნების საბჭოსთან, რაც დასტურდება შესაბამისი ბეჭდით და რომლის განმარტებითი ბარათის თანახმადაც, მონასტრის ინფრასტრუქტურისათვის გათვალისწინებული ნაგებობები განთავსდება კომპლექსის ისეთ პერიფერიულ ზონებში, რომლებიც ვიზუალურად ნაკლებად კითხვადია, არ არღვევს ჩამოყალიბებულ სილუეტს, არ შეაქვს დისონანსი კომპლექსის კომპოზიციურ, მოცულობით-სივრცით სტრუქტურაში. ამ მიზნით ჩატარდა კომპლექსის ფოტოფიქსაცია ტაძართან მისასვლელი ყველა ძირითადი გზიდან, თუ საფეხმავლო ბილიკიდან. დადგინდა ხედვის მნიშვნელოვანი არეები და კუთხეები, რაზეც დაეყრდნო საპროექტო მოცულობების პარამეტრების განსაზღვრა (საკონტროლო „წითელი ხაზები“).

4.33. გასათვალისწინებელია, რომ საქმეში წარმოდგენილი საპროექტო დოკუმენტაციის შესაბამისად, ს----- კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნულმა სააგენტომ ნებართვა გასცა საპროექტო დოკუმენტაციის საფუძველზე, რომელიც შედგენილი იყო კანონის მოთხოვნათა დაცვით და ეფუძნებოდა სხვადასხვა წელს ჩატარებულ კვლევებს, როგ-----ც არის არქეოლოგიური, გეოლოგიური თუ ხუროთმოძღვრული. ამასთან, ძეგლის გამორჩეულობიდან გამომდინარე საქმის მასალებით დგინდება, რომ 2--- წლიდან ნებართვის გაცემამდე, წლების განმავლობაში შესაბამისი კვალიფიკაციის მქონე სპეციალისტების შენიშვნებისა და მოსაზრებების გათვალისწინებით პროექტმა განიცადა რედაქტირება და მხოლოდ საბოლოოდ შეჯერებული და სპეციალისტების მიერ მოწონებულ პროექტზე გაიცა ნებართვა. შესაბამისად, ს-----

----- კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს გენერალური დირექტორის 2--- წლის 2- ს-----ის N----- ბრძანება და სანებართვო მოწმობა N-----
--- გამოცემულია კანონმდებლობის მოთხოვნათა დაცვით, საქმისათვის არსებითი მნიშვნელობის მქონე ყველა გარემოებების გამოკვლევის საფუძველზე, დაცულია ადმინისტრაციული აქტის მომზადებისა და გამოცემისთვის კანონმდებლობით დადგენილი წესი.

4.34. მოსარჩელის მოთხოვნას ასევე წარმოადგენს ს----- კულტურისა და სპორტის მინისტრის 2--- წლის 0- მ----- N----- ბრძანების ბათილად ცნობა, რომლითაც ს----- ა----- ი----- ა-----ის ადმინისტრაციული საჩივარი დარჩა განუხილველი იმ საფუძველით, რომ საჩივრის ავტორს არ გააჩნდა რეალური და ფაქტობრივი ინტერესი დავის მიმართ, ასევე, გასული იყო გასაჩივრების ვადა.

სააპელაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ სადავო ბრძანებაში არასწორად მიეთითა საჩივრის განუხილველად დატოვების საფუძველები. კერძოდ, ს----- ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის მე-2 მუხლის პირველი ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტის მიხედვით, დაინტერესებული მხარე არის ნებისმიერი ფიზიკური ან იურიდიული პირი, ადმინისტრაციული ორგანო, რომლებთან დაკავშირებითაც გამოცემულია ან უნდა გამოიცეს ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი, აგრეთვე რომლის კანონიერ ინტერესებზე პირდაპირ და უშუალო გავლენას ახდენს ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი ან რეალაქტი. „საზოგადოებისათვის კულტურული მემკვიდრეობის მნიშვნელობის შესახებ“ კონვენციის მე-2 მუხლის მიხედვით, წინამდებარე კონვენციის მიზნებისათვის, კულტურული მემკვიდრეობა არის წარსულის დანატოვარი რესურსების ერთობლიობა, რომლებიც ადამიანებს, მათი კუთვნილების მიუხედავად, მიაჩნიათ თავიანთი მუდმივად ცვალებადი ფასეულობების, რწმენის, ცოდნისა და ტრადიციების ასახვად და გამოხატულებად. იგი მოიცავს გარემოს ყველა ასპექტს, რომელიც ადამიანებსა და ადგილებს შორის ურთიერთქმედების შედეგად წარმოიშვა ისტორიული განვითარების პროცესში; მემკვიდრეობის საზოგადოება შედგება ადამიანებისაგან, რომელთათვისაც ფასეულია კულტურული მემკვიდრეობის სპეციფიკური ასპექტები, რომელიც მათ სურთ სამოქალაქო აქტივობის ფარგლებში შეინარჩუნონ და გადასცენ მომავალ თაობებს. შესაბამისად, ვინაიდან სადავო იყო კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლზე სამშენებლო სამუშაოების წარმოების კანონიერება, ასეთი ძეგლის სტატუსის, მნიშვნელობის, დანიშნულებისა და ღირებულების გათვალისწინებით, მისი შენარჩუნების, მასზე სამუშაოების სათანადოდ წარმოების მიმართ მოქმედებს განსაკუთრებული საჯარო ინტერესი. ამდენად, პალატა მიიჩნევს, რომ ს----- ა----- ი----- ა-----ას წარდგენილი საჩივრის მიმართ გააჩნდა სათანადო ინტერესი. რაც შეეხება გასაჩივრების ვადის გასვლას, გასათვალისწინებელია, რომ სამინისტროსადმი მიმართვამდე (20.02.2---წ.) იმავე მოთხოვნით ა-----ას უკვე ჰქონდა სარჩელი სასამართლოში წარდგენილი 2--- წლის 12 თებერვალს.

შესაბამისად, ადმინისტრაციულ ორგანოს გასაჩივრების ვადის გამოთვლისას ყურადღება უნდა გაემახვილებინა იმ გარემოებაზე, რომ სადავო აქტები სასამართლოში კანონით დადგენილ ვადაში გასაჩივრდა. ამასთანავე, სააპელაციო პალატა მიუთითებს ს----- ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 1-2-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტზე, რომლის მიხედვით, ადმინისტრაციული ორგანო არ განიხილავს ადმინისტრაციულ საჩივარს, თუ სასამართლო წარმოებაშია საქმე დავაზე იმავე მხარეებს შორის, იმავე საგანზე და იმავე საფუძველით- შესაბამისად, სააპელაციო სასამართლო ითვალისწინებს რა, რომ ადმინისტრაციული საჩივრის წარდგენის მომენტისთვის სასამართლოში ასევე წარმოდგენილი იყო სარჩელი სააგენტოს ბრძანებისა და სანებართვო მოწმობის ბათილად ცნობის მიხედვით, ამასთანავე, ვინაიდან სასამართლომ არსებითად შეისწავლა მითითებული აქტების კანონიერება და სააპელაციო სასამართლო იზიარებს პირველი ინსტ--ციის სასამართლოს დასკვნას სამშენებლო სამუშაოების წარმოების კანონიერებასთან მიმართებით, პალატას მიაჩნია, რომ ს----- განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის სამინისტროს სადავო 2--- წლის 0- მ----- N----- ბრძანების ბათილად ცნობის საფუძველი არ არსებობს.

4.35. ს----- ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 32-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, თუ ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი ან მისი ნაწილი კანონს ეწინააღმდეგება და ის პირდაპირ და უშუალო (ინდივიდუალურ) ზიანს აყენებს მოსარჩელის კანონიერ უფლებას, ან ინტერესს ან უკანონოდ ზღუდავს მის უფლებას, სასამართლო ამ კოდექსის 22-ე მუხლში აღნიშნულ სარჩელთან დაკავშირებით გამოიტ--ს გადაწყვეტილებას ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ბათილად ცნობის შესახებ.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, სააპელაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ სადავო აქტების ბათილად ცნობის საფუძველი არ არსებობს.

5. შემაჯამებელი სასამართლო დასკვნა

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, სააპელაციო პალატა მიიჩნევს, რომ პირველი ინსტ--ციის სასამართლომ არსებითად სწორად გადაწყვიტა სადავო საკითხი, რის გამოც არ არსებობს სააპელაციო საჩივრის დაკმაყოფილებისა და გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმების ს----- სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 393-ე და 394-ე მუხლებით გათვალისწინებულ პროცესუალურ-სამართლებრივი საფუძველები. შესაბამისად, უცვლელად უნდა დარჩეს მოცემულ საქმეზე თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის მიერ მიღებული გადაწყვეტილება.

6. საპროცესო ხარჯები

ს----- სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 55-ე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, აპელანტის მიერ სახელმწიფო ბაჟის სახით გადახდილი 150 ლარი უნდა დარჩეს სახელმწიფო ბიუჯეტში გადახდილად.

ს ა რ ე ზ ო ლ უ ც ი ო ნ ა წ ი ლ ი

იხელმძღვანელა რა ს----- ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი, მე-12, მე-13, ს----- სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 257-ე, 372-ე, 386-ე, 390-ე, 391-ე, 395-ე, 397-ე მუხლებით

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატამ

დ ა ა დ გ ი ნ ა:

1. ს----- ა----- ი----- ა-----ის სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდეს;
2. უცვლელად დარჩეს მოცემულ საქმეზე თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2--- წლის 08 ნ-----ის გადაწყვეტილება;
3. განჩინება შეიძლება გასაჩივრდეს საკასაციო საჩივრით ს----- უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატაში (თბილისი, ძმები ზუბალაშვილების ქ. №32) თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის მეშვეობით (თბილისი, გრ. რობაქიძის გამზ. №7ა) მხარეთათვის დასაბუთებული განჩინების ასლის ჩაბარებიდან 21 (ოცდაერთი) დღის ვადაში.

მოსამართლე:

გ----- ტყავაძე